

Godišnji izvještaj o poslovanju 2008

NLB Montenegrobanka

Sadržaj

Izjava Generalnog direktora.....	3
----------------------------------	---

UVOD

Najznačajniji događaji u 2008	5
Makroekonomska kretanja u 2008.....	7

O BANCİ

Organi upravljanja	13
Osnovni finansijski podaci.....	16
Strategija	17

ANALIZA POSLOVANJA

Finansijski rezultat	19
Poslovna aktivnost sa stanovništvom.....	23
Poslovna aktivnost sa pravnim licima.....	30
Finansijska tržišta.....	34
Platni promet.....	36

OSTALI SEGMENTI

Upravljanje rizicima.....	39
Informaciona tehnologija.....	40
Interna revizija	43
Upravljanje ljudskim resursima	44
Organizaciona šema	45
Poslovna mreža.....	46

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA U SKRAĆENOM OBLIKU

Izjava Generalnog direktora

Pred Vama je Godišnji izjestaj o poslovanju NLB Montenegrobanke za 2008 godinu. Brojevi u izvještaju dosta govore sami po sebi, ali svakako treba istaći i specifične finansijske okolnosti u kojima su rezultati ostvareni. 2007 godina je bila godina sveopšteg rasta, pogotovo u Crnoj Gori. Rast je generiran prodajom nekretnina, ekspanzijom u građevinarstvu i na tržištu kapitala. U 2008-u godinu se ušlo sa ograničenjem kreditnog rasta od strane Centralne banke Crne Gore, a u drugoj polovini godine je došlo do panične reakcije deponenata i povlačenja štednje, što je jedna od najopasnijih pojava u bankarstvu. Uz povlačenje depozita, pojavili su se i otvoreni problemi u poslovanju pojedinih banaka, stvarajući težak okvir za obavljanje djelatnosti. Ističem da je NLB Montenegrobanka, zahvaljujući konzervativnoj politici koju je vodila po pitanju plasmana i upravljanja rizicima (realne procjene vrijednosti nekretnina, izbjegavanje kreditiranja za kupovinu akcija, visoke izdvojene rezerve), dočekala finansijsku krizu dosta spremno. Takođe, zahvaljujući kvalitetnom servisu matične banke NLB dd, uspješno smo rješavali sve probleme, što je rezultiralo povećanim povjerenjem u našu Banku.

Održavanje stabilnosti u godini pred nama predstavljaće izazov, kako za cijeli bankarski sektor, tako i za nas. Nastojaćemo da, uz odgovoran stručan rad zaposlenih, sa našim klijentima nađemo najbolja rješenja, koja će biti u obostranom interesu, kao i u interesu akcionara Banke. Ovom prilikom želim da se zahvalim matičnoj banci NLB dd na iskazanoj podršci, kao i radnicima Banke na zalaganju. Uz nastavak dobre saradnje i odgovornog pristupa poslu, vjerujem u naš zajednički uspjeh.

Črtomir Mesarić
Glavni izvršni direktor

Uvod

Najznačajniji događaji u 2008	5
Makroekonomska kretanja u 2008	9

¹ Izvor: <http://www.cb-cg.org/>, Bilten Centralne banke Crne Gore decembar 2008, Izvještaj o kretanju cijena IV kvartal 2008.

Najznačajniji događaji u 2008

I kvartal

Poslovne banke i mikrofinansijske institucije u Crnoj Gori počele su da koriste aplikaciju za dobijanje podataka iz Kreditnog regulatornog registra.

Norveška energetska kompanija "NTE" i podgorička "Zetogradnja" formirale su zajedničku firmu "NTE Montenegro" za izgradnju hidroelektrana, proizvodnju, prenos i distribuciju struje.

Crnogorska Vlada usvojila je Plan interventnih nabavki u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu, kojim je za nabavku osnovnih životnih namirnica predviđen iznos od 207 miliona na godišnjem nivou. Takođe, Vlada je usvojila Odluku o uslovima i postupku otkupa potraživanja Crne Gore obveznicama devizne štednje građana i bivših vlasnika po osnovu restitucije, koja omogućava otkup duga koji je dospio ili dospijeva tokom ove godine.

Kompanija "MNSS B.V.", čije je sjedište u Holandiji, postala je novi vlasnik nikšićke "Željezare".

Predstavnici vlada Bosne i Hercegovine i Crne Gore potpisali su, u Sarajevu, Memorandum o zajedničkim aktivnostima na izradi projektno-studijske dokumentacije za povezivanje dvije zemlje željezničkom prugom Nikšić-Čapljina.

Crnogorska Vlada usvojila je Program državne podrške i pomoći malim i srednjim preduzećima (MSP) za ovu godinu, kojim je predviđena pomoć u iznosu od 4,72 miliona eura.

Crna Gora zauzela je 59. mjesto na listi od 130 zemalja rangiranih prema konkurentnosti u sektoru turizma i putovanja za ovu godinu.

Crnogorski i predstavnici Evropske zajednice potpisali su u Briselu Memorandum o razumijevanju u vezi sa učešćem Crne Gore u Posebnom programu za preduzetništvo i inovacije.

Agencija "Moody's Investors Service" dodijelila je Crnoj Gori prvi put rejtinge.

II kvartal

U Moskvi je otvorena prva crnogorska banka, ABM, koja će olakšati poslovne i privatne transakcije između Crne Gore i Rusije.

Crnogorska Vlada usvojila je Operativni plan za eliminisanje biznis barijera koji bi Crnu Goru trebalo da učini još atraktivnijom destinacijom za ulaganje. Takođe, Vlada je usvojila Predlog zakona o radu, koji će omogućiti fleksibilniji odnos između zaposlenih i poslodavaca, kao i Program za prestrukturiranje Luke Bar.

U Briselu je potpisan Bilateralni sporazum Crne Gore i Evropske unije o pristupu Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, čime su Crnoj Gori otvorena vrata za članstvo u toj globalnoj organizaciji.

Crnogorska Komisija za hartije od vrijednosti dodijelila je Hipotekarnoj banci dozvolu za obavljanje kastodi poslova.

U Podgorici je potpisan ugovor o izradi generalnog projekta i prethodne studije opravdanosti izgradnje brze saobraćajnice duž crnogorskog primorja, od Debelog brijega do Ulcinja, vrijedan 278 hiljada eura.

Crnogorska turistička metropola, Budva, proglašena je na tradicionalnom izboru Međunarodnog centra za unaprijeđenje ugostiteljstva i turizma, SACEN internešnl /International/, za šampiona ljetnjeg turizma na Balkanu u prošloj godini.

"Atlasmont banka" dobila je dozvolu Centralne banke Kipra da u toj zemlji otvori predstavništvo.

Crnogorska Vlada usvojila je Predlog zakona o završnom računu budžeta za prošlu godinu, kada je ostvaren budžetski suficit od 172,94 miliona eura ili 6,8% bruto domaćeg proizvoda. Takođe, Vlada je usvojila i Predlog izmjena i dopuna Zakona o ovogodišnjem budžetu kojima se on uvećava za oko 130 miliona eura.

III kvartal

Vlada Crne Gore usvojila je Strategiju razvoja saobraćaja za čiju će realizaciju, prema procjenama, u narednih deset godina biti potrebno oko 1,97 milijardi eura.

Predstavnici crnogorske Vlade i Saveza sindikata potpisali su Memorandum o načinu i dinamici isplate otpremnina radnicima za čijim je radom prestala potreba u periodu od jula 2000. do decembra prošle godine.

Predstavnici Međunarodne finansijske korporacije (IFC) i kompanije "Gintaš" potpisali su ugovor za finansiranje druge i treće faze projekta "Mol /Mall/ of Montenegro", vrijedan deset miliona eura.

Centralna banka Crne Gore i Biro za borbu protiv prevara, Evropske komisije, potpisali su Sporazum o saradnji i razmjeni informacija kojim je predviđena zajednička borba protiv lažnih kovanica eura.

Centralna banka Crne Gore i Banka Francuske usaglasile su Memorandum o razumijevanju i saradnji u oblasti kontrole banaka.

Skupština Crne Gore usvojila je izmjene i dopune Zakona o ovogodišnjem budžetu kojima se on uvećava za oko 130 miliona eura.

Predstavnici kancelarije Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) i crnogorske Vlade potpisali su akcioni plan projekta za reformu politike energetskog sistema u cilju izgradnje malih hidroelektrana u Crnoj Gori.

Crnogorska Komisija za hartije od vrijednosti dodijelila je Hypo alpe-adria banci dozvolu za obavljanje kastodi poslova.

Predstavnici Evropske investicione banke, crnogorske Vlade, Elektroprivrede i Željeznice potpisali su oko 19 miliona eura vrijedne ugovore o realizaciji projekata koji se odnose na unapređenje putne i željezničke infrastrukture, energetskog sistema, rješavanje problema vodosnabdijevanja i otpadnih voda.

Predstavnici "Aerodroma Crne Gore" i "Crnogoraputa" potpisali su Ugovor o izgradnji nove platforme na tivatskom aerodromu, vrijedne oko 1,97 miliona eura.

IV kvartal

Vlada Crne Gore je usvojila Predlog zakona o mjerama za zaštitu bankarskog sistema i usvojila Informaciju o realizaciji prijevremenog otkupa kredita budžetskih korisnika od komercijalnih banaka. Po predlogu zakona, Vlada će garantovati sve depozite građanima i privredi, kao i međubankarske kredite. Na zahtjev banke moći će se prijevremeno otplatiti krediti, a predviđene su i pozajmice domaćim finansijskim institucijama do godinu. Ukoliko banka ne postigne adekvatan kapital, prema Predlogu, država može ući u njenu vlasničku strukturu. Novac za kratkoročne pozajmice može obezbijediti Centralna banka CBCG u roku od 30 dana iz Fonda rezervi. Rezerve Crne Gore trenutno uključuju 180 miliona eura, zlato i sredstva državnih fondova u komercijalnim bankama. Za pomoć bankarskom sektoru koristio bi se novac koji se nalazi na računu CBCG.

Savjet Centralne banke razmatrao je Studiju o potencijalnim uticajima globalne finansijske krize na bankarski sistem Crne Gore, a vezano za najnoviji razvoj događaja. U Studiji je sprovedeno stresno testiranje bankarskog sistema i zaključeno da bi bankarski sistem imao visok stepen stabilnosti, likvidnosti i solventnosti i u slučaju pojave izuzetno nepovoljnih događaja, za koje postoji mala vjerovatnoća da bi se mogli odigrati. Kao preventivu od preliivanja efekata globalne krize na crnogorski bankarski sistem, a u skladu sa Zakonom o mjerama za zaštitu bankarskog sistema, **Savjet je donio set Odluka iz podzakonske regulative kojima će se moći pružiti podrška bankarskom poslovanju**. Odluka o korišćenju obavezne rezerve banaka kod CBCG, na period duži od jednog dana, omogućila bi bankama da, uz prethodno odobrenje Centralne banke, koriste do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Savjet je takođe, usvojio i Odluku o odobravanju kratkoročnih pozajmica bankama, na period koji nije duži od 30 dana. Centralna banka bi odobravalala sredstva proporcionalno učešću banaka u ukupnoj aktivni svih banaka iz svog kapitala shodno novom Zakonu. Ove odluke stupaju na snagu prvog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se do 31.12.2009. godine.

Erste Štajmermarkiše banka, hrvatski ogranak ove austrijske grupacije, novi je vlasnik Oportjuniti banke Podgorica, a sporazumom o partnerstvu predviđeno je da Erste ojača poziciju banke na crnogorskom tržištu i obezbijedi platformu za nastavak kreditnog rasta.

Primjenjen zakon o zaštiti bankarskog sektora – Vlada odobrila Prvoj banci kredit od 44 miliona eura, zbog prevazilaženja problema sa likvidnošću. Kredit je odobren na period od tri mjeseca sa mogućnošću produženja do godinu, po referentnoj kamatnoj stopi Centralne evropske banke na dan odobravanja kredita. Vlada je takvu odluku donijela na osnovu detaljnog mišljenja Centralne banke, čiji su predlozi korišteni u koncipiranju ugovora, a koja je procijenila da je zahtjev utemeljen. Prva banka je za dobijanje kredita založila 93,5 odsto akcija. Ugovorom je, između ostalog, predviđeno da Centralna banka odredi osobu koja će nadgledati i kontrolisati trošenje sredstava koja je Vlada odobrila. Prva banka je dužna da donese plan restrukturiranja kako bi se trajno riješili problemi likvidnosti. Plan restrukturiranja treba da pokaže da li je pozicija solventnosti banke do kraja sačuvana. Ostavljena je mogućnost da Vlada zatraži vanrednu skupštinu akcionara i emisiju preferencijalnih akcija sa pravom glasa, ako procijeni da postoji problem solventnosti na duži rok.

Vlada Crne Gore odlučila je da nakon najnovijih poskupljenja električne energije, izdvoji oko 19 miliona eura eura subvencija za sektor privrede i stanovništva. Program subvencioniranja potrošača električne energije važiće za period od 1. decembra do 31.12.2009.

Makroekonomska kretanja u 2008

Ostvaren realan rast BDP-a od 8,1%. Nivo industrijske proizvodnje je u padu. Broj nezaposlenih lica se smanjio, a zarade su porasle. U porastu je i broj zaposlenih.

U porastu su aktiva, krediti i ukupan kapital banaka, dok su depoziti smanjeni.

U 2008. godini ostvaren je rekordni neto priliv stranih direktnih investicija.

Prema preliminarnim podacima, procjena Ministarstva finansija Crne Gore jeste da je **BDP** je u 2008. godini ostvario realan rast od 8,10%.

Inflacija - *Troškovi života* su u decembru 2008. godine povećani za 7,2% u odnosu na decembar prethodne godine. Na rast troškova života uticale su cijene prehrambenih proizvoda koje su zabilježile rast od 8,2%. *Cijene na malo* su na kraju decembra 2008. godine u odnosu na kraj prethodne godine povećane za 7,3%. Na rast cijena na malo uticale su cijene industrijskih prehrambenih proizvoda, koje su zabilježile rast od 8,7%, kao i cijene industrijskih neprehrambenih proizvoda koje su ostvarile rast od 4,8%.

Budžetski suficit u 2008. godini iznosio je 39 miliona eura ili 1,2% procijenjenog BDP-a (u 2007 godini iznosio je 168,4 miliona eura ili 7,4% BDP).

Turizam kao važna privredna djelatnost je u stalnom usponu. Prema podacima Monstata, ukupan broj dolazaka turista u Crnu Goru u 2008. godini iznosio je 1,19 miliona i povećan je za 4,8% u odnosu na 2007. godinu. Ukupno je ostvareno 7,79 miliona noćenja ili 6,9% više nego u prethodnoj godini. U strukturi noćenja u 2008. godini 89,4% su bili strani turisti.

Pokazatelji makroekonomskih kretanja	2007	2008	promjena %
Ostvareni GDP (u mil EUR)	2,807.9*	3,339.0**	
Broj zaposlenih (na kraju godine)	159,223	169,160	6.2%
Broj nezaposlenih (na kraju godine)	31,469	28,366	-9.9%
Inflacija (troškovi života)	7.7%	7.2%	
Inflacija (cijena na malo)	8.0%	7.3%	
Prosječna zarada (EUR-bez poreza i doprinosa)	376	443	17.8%
Prosječna zarada (EUR-sa porezima i doprinosima)	554	651	17.5%

*Izvor: MONSTAT

**Izvor: Procjena Ministarstva finansija

Promet ostvaren na crnogorskim berzama u 2008. godini iznosio je 160 miliona EUR i niži je od ostvarenog u prošloj godini za 78%. U odnosu na njihove istorijski maksimalne vrijednosti (dostignute u 2007. godini), sva tri indeksa su na kraju decembra 2008. bila niža, i to: Moste za 80,9%, NEX PIF za 88,5% i NEX 20 za 79,4%.

U 2008. godini ostvaren je rekordan neto priliv **stranih direktnih investicija**. Prema preliminarnim podacima, neto priliv stranih direktnih investicija (priliv minus odliv) u 2008. godini iznosio je 567,6 miliona eura, što je za 8,1% više u odnosu na 2007. godinu.

Broj zaposlenih je u 2008. godini, u prosjeku, iznosio 166.221, i bio je viši za 6,3% u odnosu na prosječan broj zaposlenih u istom periodu prethodne godine. Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, na kraju 2008. godine, bilo je 28.366 evidentiranih nezaposlenih lica, što je za 9,9% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Broj registrovanih nezaposlenih lica u 2008. godini, u prosjeku je iznosio 29.535, ili 14,1% manje nego u istom periodu prethodne godine. Prema podacima Monstata, **prosječna zarada** u Crnoj Gori, u 2008. godini, iznosila je 609 eura i bila je viša za 22,5% od prosječne zarade iz prethodne godine. Prosječna zarada bez poreza i doprinosa je iznosila 416 eura i u odnosu na prethodnu godinu bila viša za 23,1%.

Ukupna aktiva banaka je na kraju decembra iznosila 3.298,5 miliona eura, i na godišnjem nivou zabilježila je rast od 10,9%. U odnosu na procijenjeni iznos BDP-a za 2008. godinu aktiva banaka je iznosila 98,8%, prema 106% u 2007. godini.

Ukupni depoziti su u decembru iznosili 1. 950,9 miliona eura i bili su niži za 6,7% u odnosu na kraj 2007. godine. Učešće oročenih u ukupnim depozitima uvećano je za 10,9 procentnih poena za godinu dana, i na kraju decembra 2008. oročeni depoziti su činili 64,9% ukupnih depozita. I pored porasta oročenih depozita i dalje je veće učešće kratkoročnih nego dugoročnih depozita. Sektorski posmatrano, u ukupnim depozitima i dalje dominiraju depoziti fizičkih lica, iako im je učešće smanjeno sa 48,7% u decembru 2007. godine na 42,8% na kraju 2008.

U bankarskom sektoru Crne Gore na kraju 2008. godine, poslovalo je 11 banaka.

Aktiva banaka je iznosila 3,3 milijardi i za godinu dana je uvećana za 10,9%.

Kreditni su porasli za 23,3%, dok su depoziti smanjeni za 6,7%

Kredit su na kraju 2008. godine iznosili 2.769 miliona eura, što u odnosu na kraj 2007. godine predstavlja rast od 23,3%. Racio krediti/depoziti iznosio je na kraju 2008. godine 1,42, što predstavlja pogoršanje u odnosu na kraj 2007. godine, kada je iznosio 1,07. Odnos kredita i depozita uvećanih za ukupne uzete pozajmice je povoljniji i iznosio je na 0,97 na kraju 2008. godine. U strukturi odobrenih kredita, krediti odobreni privredi i stanovništvu činili su 96,2% ukupno odobrenih kredita, dok se preostalih 3,8% odnosilo na banke, ostale finansijske institucije, organizacije u javnom vlasništvu, neprofitne finansijske organizacije i dr.

Na kraju decembra, izdvojena **obavezna rezerva** banaka kod CBCG iznosila je 216,6 miliona eura, što je za 42,4 miliona eura ili za 16,4 % niže u odnosu na decembar 2007. godine. Od iznosa ukupno izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 60%, a na računu Centralne banke u inostranstvu 40%. Efektivna stopa obavezne rezerve u decembru je iznosila 11,1%, u decembru 2007. godine 12,4%.

U decembru, **aktivna prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa** (APPNS) iznosila je 8,81%, dok je aktivna prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa (APPES) iznosila 9,40%. U odnosu na decembar 2007. godine, aktivna prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa zabilježila je rast od 0,30 procentnih poena, a efektivna je bila viša za 0,11 p.p. U decembru 2008. godine, **pasivna prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa** (PPPEKS) je iznosila 4,21%. U odnosu na istu u decembru 2007. godine, koja je iznosila 3,35%, PPPEKS bilježi porast od 0,86 p.p.

Od januara 2008. godine na snazi je bila regulativa koja se odnosila na pooštavanje politike obavezne rezerve, privremeno ograničenje kreditnog rasta i počeo je da funkcioniše centralizovani kreditni registar. U martu 2008. godine usvojen je novi Zakon o bankama, a set nove podzakonske regulative, kojima se bliže uređuje poslovanje banaka u septembru 2008. godine. Cilj usvajanja nove regulative u 2008. godini je povećanje nivoa kapitalizovanosti crnogorskih banaka, kao i poboljšanje kvaliteta supervizije u cilju preventivnog djelovanja na očuvanju stabilnosti crnogorskog bankarskog sistema. Anticipirajući buduća dešavanja Centralna banka Crne Gore usvojila je strožiju regulativu u odnosu na međunarodne računovodstvene standarde, u cilju pripreme bankarskog sektora na moguće negativne posljedice Globalne finansijske krize. Ova strožija rješenja se prije svega, odnose na visinu koeficijenta solventnosti a time i potrebnog kapitala za pokriće rizika, strožijeg tretmana kolateralu za obezbjeđenje izloženosti, strožijeg tretmana dospjelih a neizmirenih obaveza, strožije kriterijume za upravljanje kreditnim rizikom i rizikom likvidnosti kao najznačajnijim rizicima u crnogorskom bankarskom sistemu, strožijim tretmanom izdvajanja rezervi, itd.

U oktobru 2008. godine, radi zaštite bankarskog sektora od posljedica svjetske finansijske krize i očuvanja njegove sigurnosti i stabilnosti, donešen je Zakon o mjerama za zaštitu bankarskog sistema kojim se garantuje isplata depozita i propisuju mjere za očuvanje likvidnosti i solventnosti banaka koje su osnovane i posluju u Crnoj Gori. U skladu sa ovim zakonom, Centralna banka Crne Gore, donijela je krajem oktobra 2008. godine dvije odluke: Odluku o korišćenju obavezne rezerve banaka kod Centralne banke Crne Gore na period duži od jednog dana i Odluku o odobravanju kratkoročnih pozajmica bankama.

O Banci

Organi upravljanja	13
Osnovni finansijski podaci	16
Strategija	17

Organi upravljanja

Organi upravljanja Bankom su **Skupština akcionara** i **Odbor direktora** (pod nazivom Upravni odbor do 25/09/2008). Skupštinu čine svi akcionari banke. Odbor direktora, kao organ upravljanja Bankom, imenuje Skupština akcionara.

Odbor direktora Banke ima sedam članova i većina nije zaposlena u Banci.

Stalna tijela Odbora direktora su **Komiteti za upravljanje kreditnim rizikom i za nadzor** (prestali sa radom 09/12/2008) i **Odbor za reviziju i Odbor za upravljanje bilansom i kapitalom** (počeli sa radom od 09/12/2008).

Glavni izvršni direktor (pod nazivom Generalni direktor do 25/09/2008) Banke je izvršni rukovodilac Banke. Za svoj rad i za poslovanje Banke generalni direktor je odgovoran Odboru direktora Banke.

Odbor direktora:

Mr Matej Narat, predsjednik (član uprave NLB d.d.)
Mr Andrej Hazabent, zamjenik predsjednika
(pomoćnik uprave NLB d.d.)

Milan Marinič, član (direktor Centra za upravljanje NLB Skupine i pomoćnik uprave NLB d.d.)

Anton Ribnikar, član (direktor Instituta za zaštitu prava i zakonitosti u NLB d.d.)

Elena Urumovska, član (predstavnik EBRD)

Dejan Bajić, član (Delta Generali osiguranje ad Podgorica)

Črtomir Mesarič, član (glavni izvršni direktor NLB Montenegrobanke ad)

Do 25/09/2008 odbor je bio pod nazivom Upravni odbor (u istom sastavu).

Rukovodstvo Banke:

Črtomir Mesarič, glavni izvršni direktor (do 25/09/2008 funkcija generalnog direktora)

Darko Radunović, izvršni direktor (do 09/12/2008 funkcija pomoćnika generalnog direktora)

Akcionari na dan 31/12/2008	Broj akcija	Učešće %
Nova Ljubljanska banka d.d.	1,289,222	87.55%
EBRD	118,330	8.04%
Ostali	65,086	4.42%
TOTAL	1,472,638	100.00%

Najveći akcionari Banke na dan 31/12/2008 godine su Nova Ljubljanska banka d.d. sa 87,55% udjela i EBRD sa 8,04%

Stalna tijela Odbora direktora

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom:

Andrej Hazabent, predsjednik
Elena Urumovska, član
Črtomir Mesarič, član

Komitet je prestao sa radom od 09/12/2008.

Komitet za nadzor:

Milan Marinič, predsjednik
Anton Ribnikar, član
Dejan Bajić, član

Komitet je prestao sa radom od 09/12/2008.

Odbor za reviziju:

Anton Ribnikar, predsjednik
Irena Kosić, član (Sektor finansijskog računovodstva NLB d.d.)
Milan Lakićević, član (profesor na Ekonomskom fakultetu Podgorica)

Odbor je počeo sa radom od 09/12/2008.

Odbor za upravljanje bilansom i kapitalom:

Črtomir Mesarič, predsjednik (glavni izvršni direktor NLB Montenegrobanke ad)
Andrej Hazabent, zamjenik predsjednika (pomoćnik uprave NLB d.d.)
Nataša Veselinović, član (direktor poslovnog sektora upravljanja bilansima NLB d.d.)
Darko Radunović, član (izvršni direktor NLB Montenegrobanke ad)
Dino Redžepagić, član (Direkcija poslovne mreže)
Irena Radović, član (Sektor upravljanja bilansnim odnosima)
Lana Đurasović, član (Sektor kontrolinga)
Daniela Golubović, član (Sektor upravljanja rizicima i problematičnim plasmanima)

Odbor je počeo sa radom od 09/12/2008.

Skupština akcionara

Skupština Banke je u 2008. godini održala dvije sjednice, i to redovnu 26. juna i vanrednu 25. septembra.

Na redovnoj sjednici, Skupština je razmotrila i usvojila Godišnji izvještaj o poslovanju sa Izvještajem nezavisnog spoljnog revizora i odluku o raspodjeli dobiti za 2007. godinu.

Na vanrednoj sjednici, Skupština je donijela novi Statut, radi usaglašavanja sa zakonom o bankama (korporativno upravljanje), izabrala članove Odbora direktora, ranije Upravni odbor i donijela Poslovnik o radu Skupštine akcionara.

Odbor direktora

Odbor direktora, u daljem tekstu: Odbor, u toku izvještajne godine, je održao četrnaest redovnih sjednica (zakonska je obaveza da se sjednice održavaju najmanje jednom mjesečno). Redovno su održavane i korespondentske sjednice, na kojima se bez odlaganja i blagovremeno odlučivalo o bitnim pitanjima iz nadležnosti Odbora, posebno o investicionim odlukama.

Rad Odbora je bio usmjeren na aktivnosti, koje su predstavljale realizaciju zadataka i ciljeva utvrđenih u dugoročnim strateškim i godišnjim planskim dokumentima u Banci i na nivou Grupacije NLB.

Odbor je redovno razmatrao mjesečne poslovne i finansijske izvještaje i izvještaje o realizaciji odluka i zaključaka Odbora, informacije o likvidnosti, izvještaje o izloženosti i upravljanju rizicima, kao i izvještaje koji se odnose na kreditne aktivnosti i naplatu plasmana za pravna i fizička lica.

Pored navedenih mjesečnih izvještaja, kvartalno i periodično, razmatrani su izvještaji o aktivnostima na sprečavanju pranja novca, izvještaji o upravljanju operativnim rizicima, o sudskim sporovima i sl.

Takodje, razmatrani su i izvještaji koji se odnose na kontrole i realizaciju preporuka i zaključaka Centralne banke Crne Gore, Banke Slovenije, Sektora kontrole Nove Ljubljanske banke i Interne kontrole NLB Montenegrobanke i sistema funkcionisanja interne kontrole.

Odbor je razmatrao i uticaj novih propisa (CBCG) na ostvarivanje Poslovnog i finansijskog plana NLB MNB za 2008. godinu i usvojio Akciono terminski plan usaglašavanja akata i poslovanja sa novim Zakonom. Razmatrao je i Izvještaj o popisu sredstava i izvora sredstava u NLB i donio odluku o popisu sredstava i izvora sredstava sa stanjem na 31.12. 2008. godine

Odbor je donio odluke o osnivanju filijala u Bearanama i Podgorici, kao i odluke o izboru Odbora za reviziju, Odbora za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom i odluku o izboru izvršnog direktora

Po potrebi, Odbor je vršio usklađivanje kamata, tarifa i drugih naknada sa uslovima na tržištu, u oblasti kreditnih aktivnosti i drugih bankarskih usluga.

Na području harmonizacije poslovanja sa standardima NLB, Odbor je donio više akata, i to: Pravilnik o razvrstavanju HOV u bankarsku i trgovačku knjigu, Pravilnik o klasifikaciji aktive i izdvajanju rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke, Pravilnik računovodstvu, Pravilnik o zaštiti na radu, Kodeks etičkog postupanja zaposlenih, Poslovnik o radu Odbora za informacionu bezbjednost.

Odbor je usvojio Strategiju razvoja elektronskog bankarstva za period od 2008 do 2010 godine, Poslovni plan Retail segmenta i prodajne mreže za 2008. godinu, Plan Interne revizije za 2009. godinu i Dugoročni plan Interne revizije za period 2009. - 2012. godine, Politiku bezbjednosti informacija, Interne standarde bezbjednosti informacija, Osnove kontinuiranog poslovanja, Plan kontinuiranog funkcionisanja informacionog sistema, Plan kontinuiranog poslovanja poslovnih dijelova NLB Montenegrobanke i dr.

Odbor je tokom 2008. godine, usvojio izmjene i dopune Politike upravljanja likvidnošću, Plana upravljanja likvidnošću NLB Montenegrobanke u slučaju nepredviđenih situacija, Politike upravljanja rizikom kamatne stope, Politike upravljanja rizikom zemlje, izmjene limita po djelatnostima, Politike upravljanja kapitalom, Politike upravljanja kreditnim rizikom NLB Montenegrobanke

U četvrtom kvartalu tekuće godine, Odbor je poseban akcenat stavio na uslove poslovanja i procjenama o uslovima poslovanja koji predstoje i koji se očekuju. Upozoreno je na negativne efekte na poslovanje, koji se očekuju kao posljedica globalne finansijske krize i s tim u vezi istaknut je problem koji se odnosi na pooštrene kriterijume i složenu proceduru kod obezbjeđivanja kapitala kod inostranih finansijskih institucija.

Odbor je razmatrao i druga pitanja iz rada i tekućeg poslovanja Banke i o njima donosio odgovarajuće odluke i zaključke i insistirao na praćenju i njihovoj realizaciji.

U skladu sa Statutom Banke, Odbor je razmatrao i utvrđivao predloge izvještaja, odluka i drugih materijala koji su bili predmet rasprave i odlučivanja na Skupštini akcionara Banke.

Odnos članova Odbora Banke prema obavezama i zadacima koji proizilaze iz zakona i internih akata Banke, ostvarivao se kroz kvalitetnu saradnju sa upravom i stručnim službama Banke i veoma dobro prisustvo i aktivno učešće na sjednicama Odbora i u njegovim stalnim tijelima, te nije bilo spornih slučajeva kod usaglašavanja stavova i odluka u sprovođenju poslovne politike Banke.

Osnovni finansijski podaci

	2007	2008	rast 2008/2007
Pokazatelji bilansa uspjeha (u mil EUR)			
Neto kamatni prihodi	11.8	15.4	30.6%
Neto nekamatni prihodi	7.1	6.8	-3.6%
Operativni troškovi	10.9	12.3	12.8%
Dobit prije oporezivanja	3.7	2.5	-31.9%
Dobit nakon oporezivanja	3.4	2.3	-32.7%
Pokazatelji bilansa stanja (u mil EUR)			
Bilansna suma	402.3	468.5	16.5%
Kreditni nebankarskom sektoru	322.0	382.5	18.8%
Depoziti nebankarskog sektora	219.8	218.5	-0.6%
Kapital	24.4	30.8	26.0%
Osnovni pokazatelji			
Povračaj na kapital/prije oporezivanja	15.27%	8.70%	
Povračaj na aktivu/prije oporezivanja	1.14%	0.57%	
Udio troškova u neto operativnom prihodu	57.74%	55.33%	
Adekvatnost kapitala	11.26%	12.87%	

Strategija

Strategija budućeg razvoja Banke svodi se na nastojanje da se poboljša bilansna struktura, povećaju sekundarni izvori likvidnosti i zadrži vodeća pozicija u kreiranju finansijsko - bankarskih standarda u Crnoj Gori.

Osnovni strateški ciljevi Banke

Zauzimanje vodeće pozicije u kreiranju finansijsko – bankarskih standarda u Crnoj Gori

Ujedačen rast kreditnog i depozitnog portfolija

Poboljšanje likvidnosti poslovanja i bilansne strukture

Jačanje svih vidova kontrolnih mehanizma

Banka će biti »finansijski most« između privrede Crne Gore, Slovenije i država gdje je prisutna Grupa NLB

Fokusiranje na pojedine segmente poslovanja (segmentacija stranaka, kartično i elektronsko bankarstvo, bankomati, raznovrsna paleta kredita i depozita)

Jačanje vlastitih izvora sredstava (depoziti nebankarskog sektora); razrada mogućnosti diverzifikacije izvora (usmjeravanje na regionalne izvore)

Kadrovsko prestrukturiranje, edukacija i trening zaposlenih

Poslovanje sa pravnim licima

Zadržavanje postojeće baze klijenata, naročito ako se nastave negativni likvidonosni trendovi, karakteristični za poslednji kvartal 2008, a uzimajući u obzir i veoma izraženu konkurenciju

Prikupljanje prihvatljivih iznosa depozita privrede i države, kao i stranih pravnih lica

Prihvatljiv procenat pravnih lica koja kasne u izmirenju kreditnih obaveza

Zadržavanje i usavršavanje postojećeg nivoa kvaliteta obrade kreditnih zahtjeva i rada, posebnu pažnju posvećujući kvalitetu odobrenih plasmana i donošenje odluka

Poslovanje sa fizičkim licima

Zadržavanje postojeće baze klijenata sa ambicijom da se broj »aktivnih klijenata« do 2010. godine udvostruči u odnosu na 2007. godinu, uz povećanje broja aktivnih usluga po klijentu

Dalji razvoj SME segmenta u okviru poslovne mreže; Osposobljavanje mreže filijala za delegiranje većeg nivoa ovlašćenja

Zaokruživanje procesa segmentacija klijentske baze i adekvatne diverzifikacije ponude, te promovisanja koncepta CRM

Unapređenje kvaliteta usluga u poslovnoj mreži kroz investiranje u tehničku opremljenost mreže i kvalitet kadrova /završetak primjene NLB standarda u okviru poslovne mreže

Aktivan pristup u marketinškim aktivnostima u skladu sa usvojenim smjernicama na nivou NLB grupe /jasna diferencijacija ponude i kanala distribucije u odnosu na konkurenciju

Fokus na pasivne i neutralne poslove u cilju formiranja sopstvenih izvora, kao primarne baze za kreditne poslove

Analiza poslovanja

Finansijski rezultat	19
Poslovna aktivnost sa stanovništvom	23
Poslovna aktivnost sa pravnim licima	30
Finansijska tržišta	34
Platni promet	36

Finansijski rezultat

Efekti finansijske krize, koji se javljaju u posljednjem kvartalu 2008 godine, pored povlačenja depozita iz banaka (gdje se NLB Montenegrobanka izdvojila kao banka od povjerenja), za posljedicu su imali i značaj porast troškova rezervacija, koje banke izdvajaju po stavkama rizične aktive. Gro pomenutog troška odnosi se na kredite date segmentu stanovništva, gdje su se, usljed izraženog problema kašnjenja u otplati, izdvajale dodatne rezervacije. Upravo taj trošak, prouzrokovao je da finansijski rezultat Banke u posljednjem kvartalu bude značajno ispod kvartalnog prosjeka do 30/09/2008.

Posmatrano na nivou cijele godine, možemo da budemo zadovoljni postignutim rezultatima. Neto dobit je iznosila 2,3 mil EUR, dok je rezultat prije troška rezervacija bio 10 mil EUR. Ostvareni neto operativni prihod je iznosio 22,2 mil EUR i veći je od ostvarenog u 2007 godini za 18%. Poboljšan je procenat pokrića operativnih troškova sa neto operativnim prihodom sa 58% na 55%.

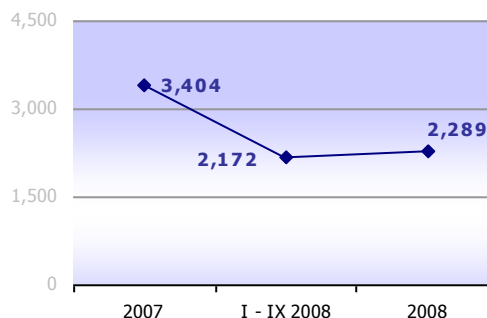
2008. godinu Banka je završila sa **rezultatom** od 2.289 hiljada EUR. Finansijski efekti krize u posljednjem kvartalu uvećali su rezervacije po stavkama rizične aktive, što je u krajnjem uslovalo da rezultat Banke u posljednjem kvartalu bude samo 117 hiljada EUR. **Rezultat prije rezervacija** u 2008 godini je iznosio 9,9 mil EUR i, za razliku od neto dobiti, bio je veći od planiranog za 16%. Osnovni pokazatelji profitabilnosti, iz istih razloga, na kraju godine su imali niže vrijednosti u odnosu na 30/09/2008 godine.

Ostvareni **neto operativni prihod** iznosio je 22,2 miliona EUR, uz procenat prebacivanja plana od 4%, i rast u odnosu na 2007. godinu od 18%. Oko 70% ostvarenog operativnog prihoda odnosi se na neto kamatni prihod, odnosno 30% na provizije i naknade iz redovnog poslovanja.

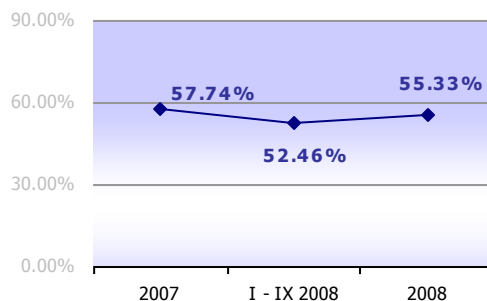
Operativni troškovi u 2008. godini iznosili su 12,3 miliona EUR. U odnosu na 2007. godinu, poboljšan je CIR (odnos operativnih troškova i neto operativnog prihoda), sa 57,8% na 55,3% u 2008. godini.

Banka i dalje sprovodi konzervativnu politiku **rezervisanja stavki rizične aktive**. Po ovom osnovu, trošak u 2008. godini iznosio je 7,4 miliona EUR. Pomenuti efekti finansijske krize, uslovili su porast troškova rezervacija u posljednjem kvartalu za 1,7 mil EUR. Gro troškova odnosi se na rezervacije po kreditima sektoru stanovništva, gdje su se, usljed sve većeg kašnjenja u otplati, izdvajale dodatne rezervacije (shodno odluci Centralne banke CG o klasifikaciji kredita u određene bonitetne kategorije, zavisno od broja dana kašnjenja).

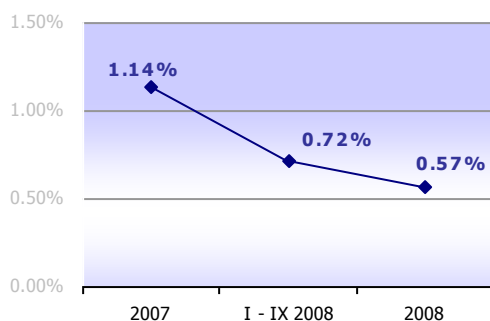
Neto profit, u 000 EUR

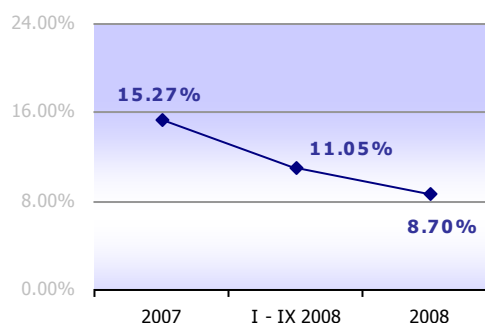
CIR, opšti troškovi/neto operativni prihod

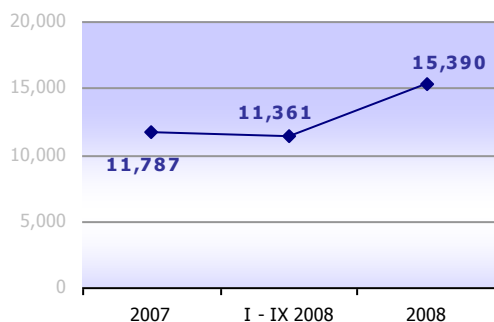
ROA, povraćaj na aktivnu, u %

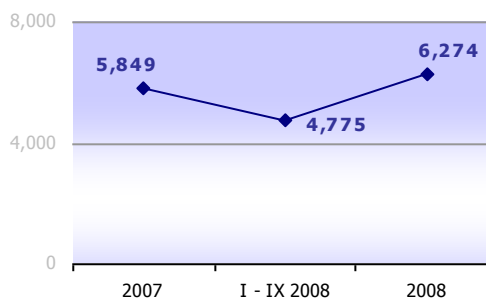
ROE, povraćaj na kapital, u %

Neto kamatni prihod, u 000 EUR

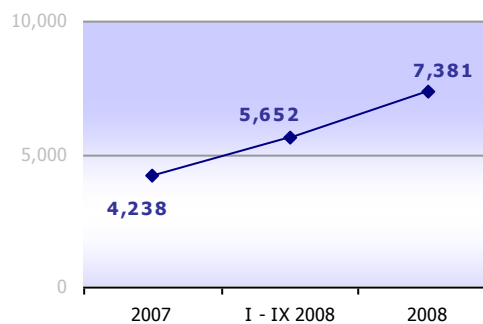
Neto prihodi od naknada i provizija, u 000 EUR

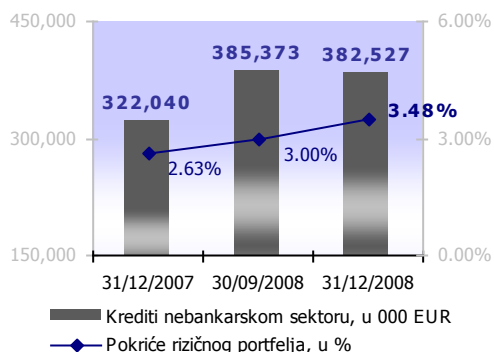
Po tri ključna pokazatelja učešća banaka na tržištu, NLB Montenegrobanka se nalazi u vrhu bankarskog sektoru Crne Gore, sa sljedećim procentima učešća:

kredit..... 13,8%
 depoziti..... 16,5%
 bilansna suma.... 14,2%

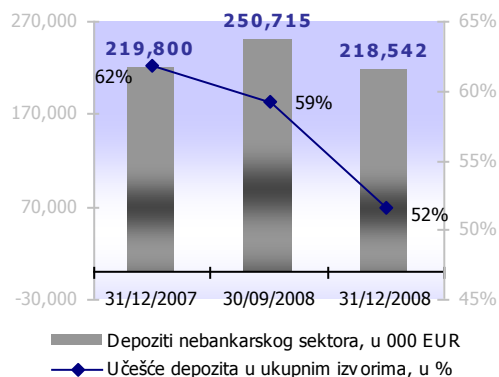
Trošak rezervacija, u 000 EUR

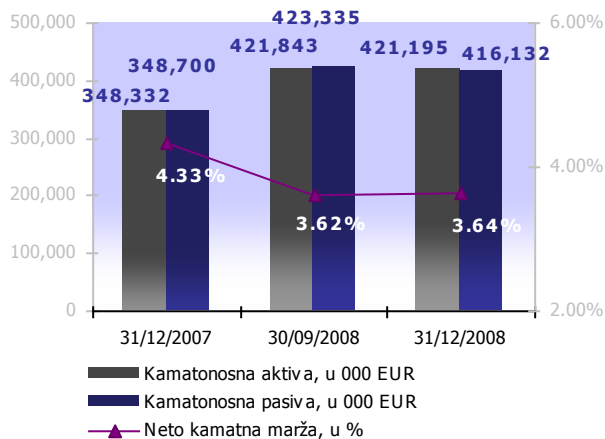
Kreditni portfelj, u 000 EUR

Depoziti, u 000 EUR

Kamatnosna aktiva/pasiva, u 000 EUR

Ukupna aktiva Banke na 31/12/2008. dostigla je iznos od 468,5 miliona EUR/stopa rasta 2008/2007 iznosila je 16%, dok je stopa rasta bankarskog sektora iznosila 11%. Banka je povećala udio na tržištu za 0,7% u 2008 godini.

Kreditni portfelj Banke na 31/12/2008. iznosio je 382,5 mil EUR. U odnosu na 31/12/2007. godine, portfelj je uvećan za 19%. Stopa rasta kredita na nivou bankarskog sektora iznosila je 23%. U strukturi portfelja 51% se odnosi na kredite pravnim licima i segmentu države, a 49% na kredite stanovništvu.

Depoziti nebankarskog sektora su do 30/09/2008 ostvarili rast od 31 mil EUR. Usljed pomenutih dešavanja u poslednjem kvartalu (uz izraženu nelikvidnost privrede, javlja se i naglašena panika među građanima), depoziti Banke su se do kraja godine vratili na nivo sa početka 2008. Smanjenje baze domaćih depozita na nivou bankarskog sektora Crne Gore u 2008 godini je iznosilo 229 mil EUR, odnosno 12%. Na taj način, udio Banke u ovom segmentu je u poslednjem kvartalu uvećan za 1,3%, što ukazuje na to da je Banka prepoznata kao institucija od poverjenja.

Poslovna aktivnost sa stanovništvom

2008 je godina stabilnog rasta u prva tri kvartala, sa značajnim efektima „krize povjerenja“ u toku četvrtog kvartala.

Ako posmatramo ostvarene rezultate i stope rasta, uz racionalnu kadrovsku politiku i skromno širenje poslovne mreže, možemo biti zadovoljni postignutim rezultatima.

Godina 2008 je bila uspješna za ovaj segment poslovanja. Eksterno, zadržali smo poziciju jedne od vodećih banaka po svim ključnim segmentima u dijelu retail – poslovanja uz znatno manje negativne efekte „krize povjerenja“ u IV kvartalu u odnosu na konkurenciju. Interno, retail se pozicionirao kao segment stabilnog poslovanja, posebno ako posmatramo izolovano prva tri kvartala.

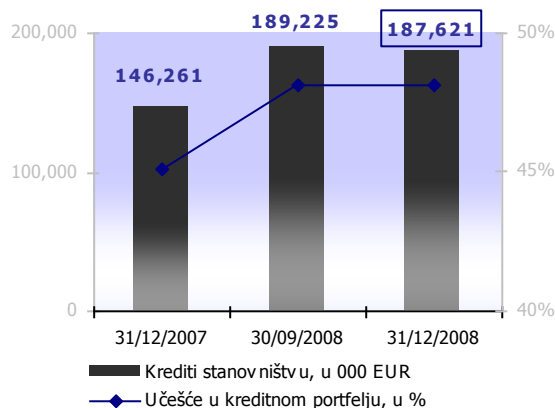
Prodajni planovi su u velikoj mjeri realizovani. Podizanje kvaliteta usluge, kao primarni cilj, je realizovano nastavkom segmentacije ponude i približavanju pojedinim segmentima klijenata, kroz prilagođavanje paket ponude.

U dijelu **promotivnih aktivnosti** Banka se uspješno identifikovala sa NLB grupom, promovisući njene glavne prednosti. Vizuelnim nastupom i standardizovanom komunikacijom jasno se odvojila od nastupa konkurencije i uspješno podržala svoje prodajne aktivnosti i građenje novog imidža mlade, inovativne i sigurne institucije. U toku 2008 godine Banka je aktivno učestvovala u realizaciji prve regionalne marketinške kampanje na nivou NLB za proizvod „postepena štednja“.

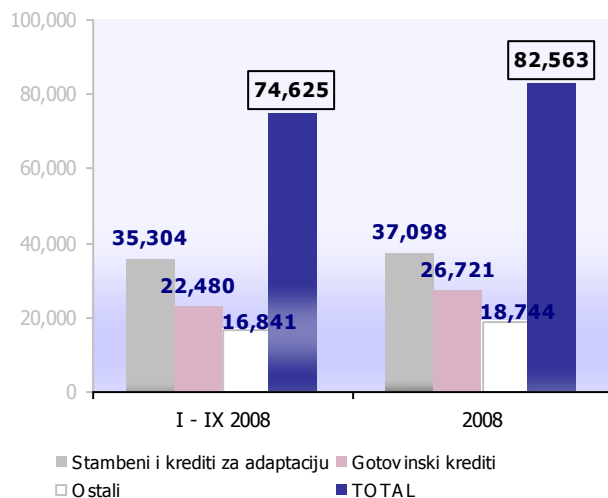
Poslovna mreža je i u ovoj godini značajno proširivana i reorganizovana. Otvorene su tri nove lokacije (Berane i dvije u Podgorici), temeljno rekonstruisane dvije Filjale (Herceg Novi i Rožaje). Svi prostori su usklađeni sa konceptom NLB Poslovnice i može se zaključiti da je aktivnostima u 2008 godini poslovna mreža prilagođena najvišim standardima NLB grupe.

Kreditna aktivnost je, u skladu sa definisanim ciljevima, vođena umjerenim intezitetom, sa ambicijom usklađivanja odnosa krediti/depoziti. U skladu sa istim, Banka je u prva tri kvartala vodila umjerenu kreditnu politku, uz znatno smanjenje kreditne aktivnosti u posljednjem kvartalu. Na taj način portfelj kredita stanovništvu uvećan je u 2008 godini za 41,4 mil EUR (28%).

Kreditni stanovništvu, stanje na dan, u 000 EUR

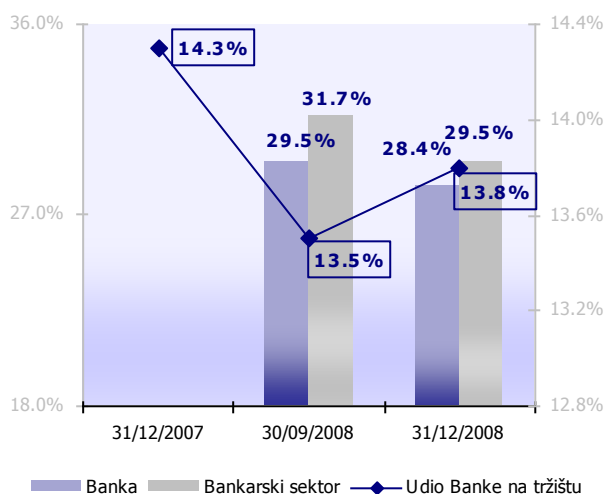
Odobreni krediti stanovništvu, u 000 EUR

U 2008 godini je segmentu stanovništva odboreno preko 82 miliona EUR, što je znatno ispod nivoa odobrenih plasmana u 2007 i govori u prilog ostvarivanju cilja umjerene kreditne aktivnosti.

U **strukturi kredita** dominiraju stambeni i krediti za adaptaciju, gdje je Banka nastupila sa inoviranom ponudom i zapaženom medijskom kampanjom, pozicionirajući se kao inovativna i stabilna institucija sa klijentom i njegovim potrebama u fokusu.

Stopa rasta kredita i udio Banke na tržištu

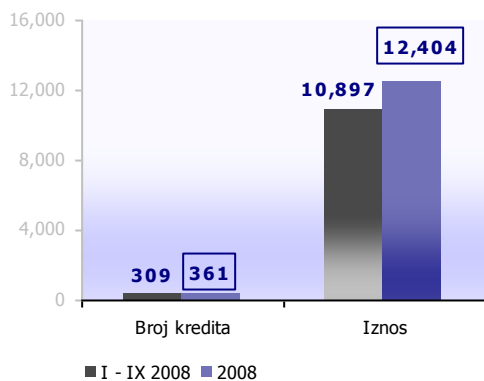

Na taj način definisana kreditna aktivnost rezultirala je nižom stopom rasta u odnosu na stopu rasta bankarskog sektora do 30/09/2008.

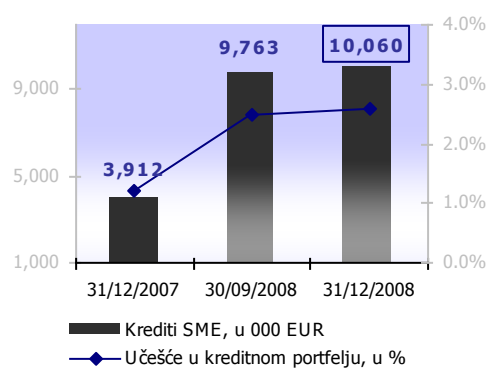
U posljednjem kvartalu, Banka je povećala udio na tržištu i na 31/12/2008 udio iznosi 13,8%.

Portfelj **kredita SME** je sa 3,9 mil EUR povećan na 10 mil EUR, kroz odobravanje 361 kreditnog aranžmana, iznosa 12,4 mil EUR.

Odobreni krediti SME, u 000 EUR

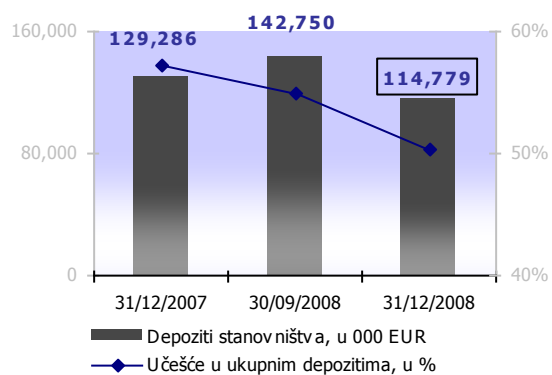

Kreditni SME, stanje na dan, u 000 EUR

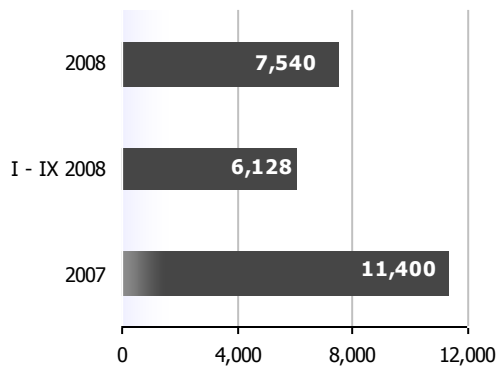

U ovoj godini je dodatno promovisana segmentacija **ponude depozitnih proizvoda**. Proaktivnim pristupom prodaji otvoreno je preko 70% planiranog broja računa. Inovirana ponuda i drugačiji pristup, te prepoznatljiva marketinška kapanja, je rezultirala značajnim povećanjem broja redovnih klijenata.

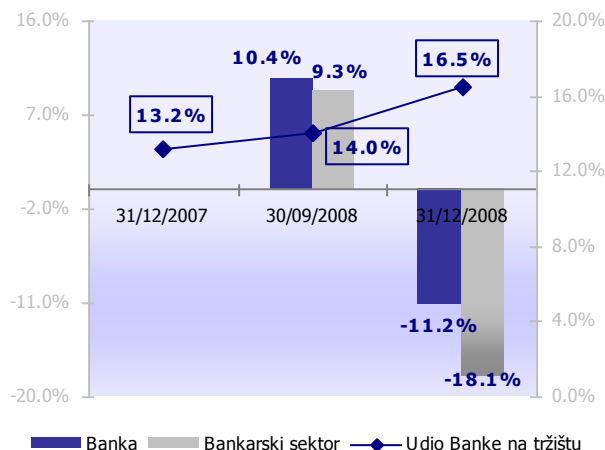
Depoziti stanovništva, stanje na dan, u 000 EUR

Broj otvorenih računa fizičkim licima

Stopa rasta/pada depozita i udio Banke na tržištu

Već pomenuta "kriza povjerenja" jači uticaj je imala u posljednjem kvartalu 2008 godine. Informacije o krizi, naročito u Evropi, izazvale su uznemirenost kod građana, tako da je trend povlačenja depozita započet u septembru, intezivirao se u oktobru i nastavio, slabijim intezitetom, do kraja godine.

Podaci o stanju bankarskog sektora Crne Gore u segmentu poslovanja sa stanovništvom pokazuju da je odliv depozita u sistemu u posljednjem kvartalu 2008 godine iznosio 279,1 mil EUR.

Za isti period, smanjenje deponentske baze Banke je bilo niže, tako da je Banka u ovom segmentu povećala udio na tržištu za 0,93%. **Udio na tržištu na 31/12/2008 iznosi 16,5% i u 2008 godini je povećano za 3,3%, što predstavlja značajan pokazatelj, prije svega, povjerenja koje građani imaju u NLB Montenegrobanku.**

Napredni kanali prodaje

Banka je u 2008. godini okončala više razvojnih projekata koji su bili i jesu pretpostavka za dalji razvoj ovog segmenta:

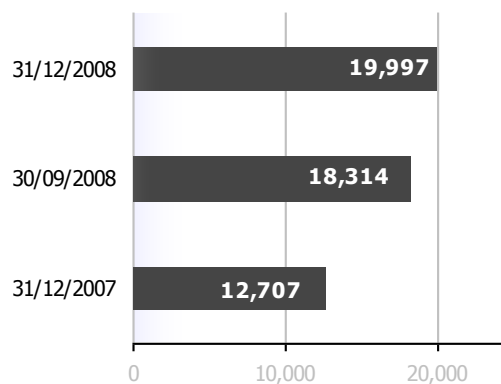
- VISA i MasterCard 3D internet acquiring licenca,
- Top Up servisi – dopune pre paid vaučera za mobilne operatere na bankomatima,
- Top Up servisi – dopuna pre paid vaučera za mobilne operatere na pos terminalim za operatera Promonte, Mtel i MTS,
- SMS servis obavještenja o izvršenim transakcijama

Broj klijenata koji aktivno koriste platne kartice je udvostručen; program debitnih kartica je postao osnovni proizvod i kanal korišćenja usluga po tekućem računu. Veliki doprinos u promociji korišćenja platnih kartica, dat je puštenjem sms servisa o izvršenim transakcijama.

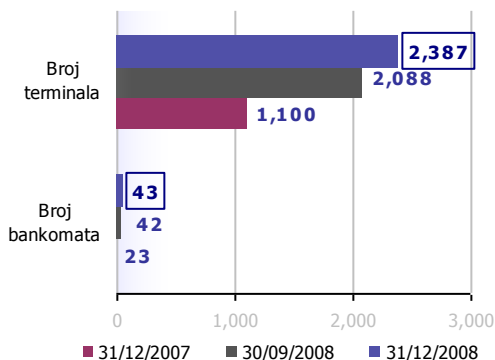
Mreža bankomata je proširena sa 23 na 43 lokacije, dok je **mreža POS terminala** povećana na preko 2500 terminala. Proširenje mreže i razvojni projekt su direktno uticali na višestruko povećanje obima prihvata platnih kartica rezultiralo višestrukim povećanjem obima prihvata platnih kartica, kako u dijelu ATM, tako i u dijelu POS mreže.

Elektronsko bankarstvo je ostalo važan segment ponude, sa 50% prometa preko elektronskog bankarstva, što predstavlja rast od 60% u odnosu na 2007.godinu, a Banka, pored toga što je apsolutni lider na tržištu, i dalje nastavlja razvoj servisa povezivanjem ovog servisa sa ostalim kanalima kao što je internet, mobile i sms.

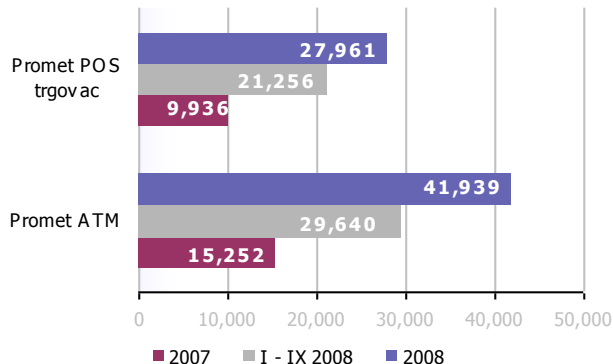
**Broj aktivnih kartica na dan
(korištenih u 90 dana)**

Broj bankomata i terminala

**Promet po bankomatima i POS terminalima, u
000 EUR**

Marketing aktivnosti

Domen marketinških komunikacija obilježila su dva velika projekta, dvije krovne kampanje, a koje su se ticale bankarskih proizvoda i usluga:

1. NLB Postepena štednja
2. NLB Platne kartice.

Oba projekta su nastala kao proizvodi integrisanih marketinških komunikacija (ATL i BTL), što je, pored prodaje samih proizvoda i usluga, doprinijelo boljoj prepoznatljivosti, poboljšanju imidža i ugleda Banke. Banka je još jednom sebe predstavila kao inovatora na tržištu, u cilju stvaranja dodatnih koristi za svoje klijente.

NLB Postepena štednja je uvedena kao jedinstveni proizvod na tržištu sa ciljem da klijentima ponudi mogućnosti dugoročne štednje, bez velikih odricanja, ali i da pomogne pri sticanju korisnih štednih navika. Kampanja za NLB Postepenu štednju po sloganom *Samo pustite da naraste!* je prva zajednička marketinška kampanja svih članica NLB Grupe, koja je istovremeno lansirana u svim zemljama u kojima NLB Grupa postoji. Postignuti rezultati najbolje govore o uspješnosti kampanje i promovisanju štednih navika, jer su postavljeni planovi premašeni za 32%.

NLB Platne kartice i svi prateći servisi dostigli su veliki proboj na tržište nakon kampanje pod sloganom *Najljepši prizori iz kupovine*, kojom su uspješno predstavljene sve funkcionalnosti (SMS bezbjednosni info, značajno uvećana mreža POS terminala i bankomata, tri brenda platnih kartica - VISA, MasterCard, Dinners) platnih servisa i elektronskog bankarstva, što je dodatno potpomoglo pozicioniranje brenda platnih kartica u domenu *retail poslovanja*. Pored ostvarenih rezultata, koji su doveli do povećanja broja transakcija na POS terminalima i bankomatima, kao i ukupnom povećanju broja korisnika kartica, komunikaciona strategija u kampanji je obuhvatila i edukativni dio, koji je doprinio da se klijenti upoznaju sa naprednim kanalima prodaje i njihovim prednostima, a značajno je pomogla stvaranju i uticanju na navike u plaćanju.

Krajem 2008. godine u saradnji sa VISA International organizovali smo nagradnu igru kojom smo željeli da podstaknemo lojalnost i dodatno nagradimo najistrajnije korisnike naših platnih kartica.

Značajna novina u 2008. godini jeste i novi, obnovljeni web sajt, urađen po najsavremenijim standardima iz domena web dizajna, koji je stvorio sve preduslove da se nadalje radi na njegovoj potpunoj valorizaciji i dodatnim funkcionalnostima, što zajedno treba da olakša, poboljša i značajno unaprijedi saradnju i odnos sa klijentima.

Poslovna aktivnost sa pravnim licima

U segmentu poslovanja sa pravnim licima u toku 2008. godine na nivou Banke ostvaren je veoma dobar rezultat.

Aдекватno je odgovoreno izrazito jakoj konkurenciji i kroz dobru osnovu stvorenu u prethodnoj godini, koja se ogledala u organizaciji rada, usaglašenosti poslovanja sa međunarodnim standardima i disperziji odgovornosti i u 2008. godini je ponovljeno dobro poslovanje i na kvalitetan način se izašlo u susret zahtjevima privrednih subjekata. Samim tim, stvorene su pretpostavke za optimalno poslovanje i u 2009. godini.

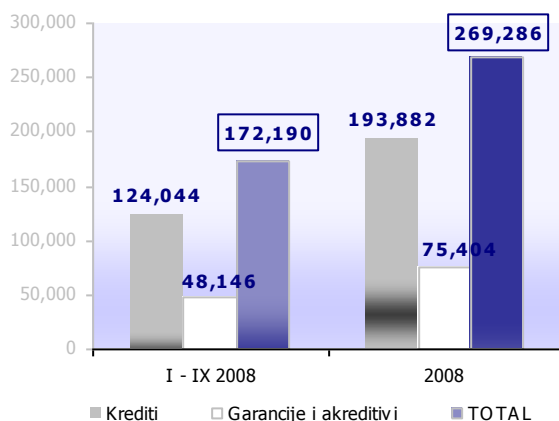
Nepovoljan poslovni ambijent u kom je Banka tokom 2008. godine obavljala poslovnu aktivnost, a koji se ogledao u efektima globalne krize (smanjena kreditna i privredna aktivnost, otežano obezbjeđivanje izvora od ino banaka, problemi privrede sa likvidnošću, smanjenje depozita), predstavljao je sužen okvir za obavljanje bankarske djelatnosti. Takođe, ograničenje kreditnog rasta od strane Centralne banke Crne Gore dodatno je pojačalo konzervativnu kreditnu politiku.

Ipak, može se konstatovati, da je NLB Montenegrobanka, shodno postavljenom cilju na početku godine:

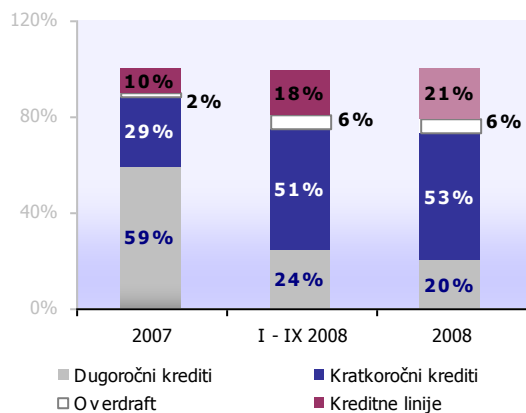
- napravila veću orijentaciju na odobrenje kratkoročnih kredita i kroz odobrenje manjih iznosa uspjela napraviti veću disperziju rizika, te na taj način smanjila učešće dugoročnih kredita u ukupnom portfelju, kao i kredita sa visokim iznosima;
- ispoštavala zakonsku regulativu i ostvarila kreditni rast u dozvoljenom procentu, shodno Uredbi CBCG;
- kroz primjenu overdraft kredita dala poseban doprinos kroz permanentno održavanje tekuće likvidnosti svojih klijenata;
- pružila kompletan kvalitetan servis.

Značajna pažnja tokom cijele godine je posvećena stručnom usavršavanju kadrova u filijalama, u dijelu koji se odnosi na poslovanje sa pravnim licima, kako bi se postigao što veći stepen samostalnosti u njihovom poslovanju, a samim tim i kvalitetnijem pružanju servisa klijentima.

**Odobreni kreditno garancijski aranžmani
pravnim licima i državi, u 000 EUR**

**Struktura odobrenih kredita pravnim
licima i državi**

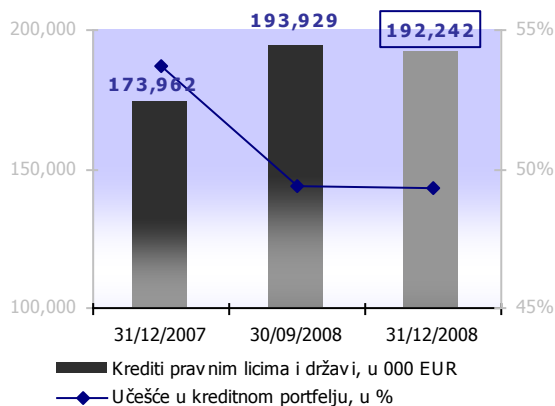
Kreditna aktivnost je bila u skladu sa ciljanim smjernicama. Banka je tokom 2008. godine odobravalala sve vrste kredita: krediti za likvidnost, za obrtna sredstva, investicioni krediti, „projektno finansiranje“, krediti za nabavku opreme. Sa klijentima je zadržan odličan poslovni odnos, te samim tim i rejting Banke zadržan na visokm nivou.

Segmentu corporate-a u 2008 godini odobreno je 730 kredita, iznosa 194 mil EUR. Odobreni iznosi u posljednjem kvartalu 2008 godine uglavnom su se svodili na na odobravanje kredita na bazi cash kolaterala, ili na odobravanje kredita radi zatvaranja obaveza, odnosno, gdje je procijenjeno kao nužno - na produžetak roka vraćanja, uz nastojanje Banke da izađe u susret klijentima koji su se suočavali sa problemom likvidnosti.

Garancijska aktivnost je bila izuzetno jaka – 1.350 aranžmana, iznosa 75,4 mil EUR.

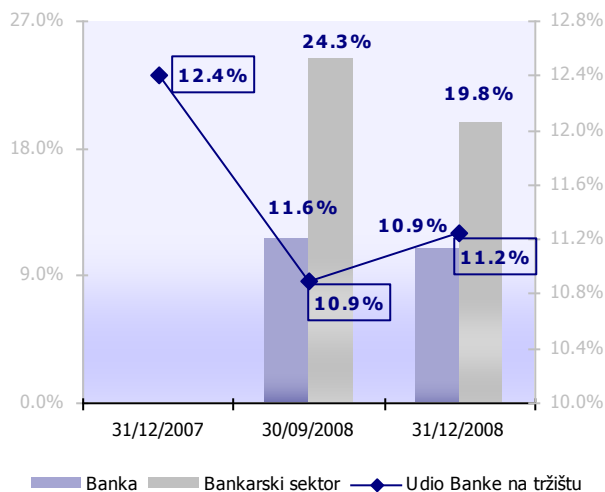
Struktura odobrenog iznosa je značajno poboljšana; dok je u 2007 godini udio dugoročnih kredita iznosio 59%, u 2008 je smanjen na 20%, u skladu sa preporukom NLB, i ciljanom smjernicom.

Kreditni portfelj pravim licima i državi, stanje na dan, u 000 EUR

Kreditni portfelj corporate-a je u 2008 godini uvećan za 18,3 mil EUR (11%). Na 31/12/2008 dostigao je iznos od 192,2 mil EUR.

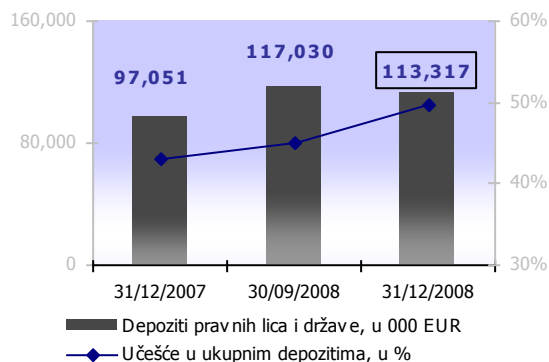
Stopa rasta kredita i udio Banke na tržištu

Udio na tržištu je smanjen do 30/09/2008, u skladu sa ograničenjem rasta od strane Centralne banke. **U posljednjem kvartalu Banka je povećala udio na tržištu, koji na 31/12/2008 iznosi 11,2%**

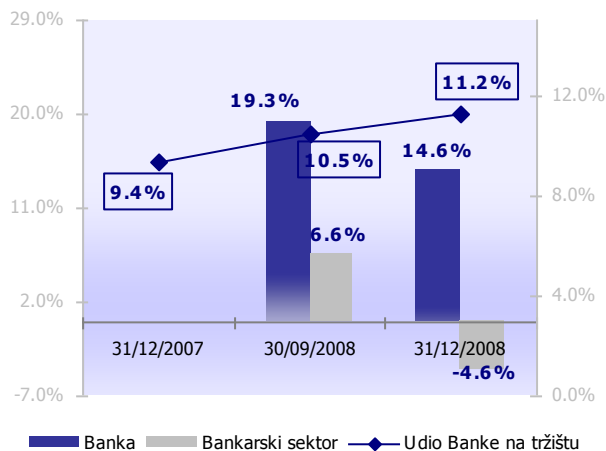
Depoziti privrede i države na 31/12/2008 iznose 113,3 mil EUR. U 2008 godini povećan je udio oročenih depozita sa 45% na 52%.

Depoziti pravnih lica i države, stanje na dan, u 000 EUR

Podaci o stanju bankarskog sektora Crne Gore u segmentu poslovanja sa pravnim licima i državom pokazuju da je odliv depozita u sistemu u posljednjem kvartalu 2008 godine iznosio 108,5 mil EUR. Za isti period, procentualno smanjenje deponentske baze Banke je bilo niže, tako da je Banka u ovom segmentu **povećala udio na tržištu za 0,77% i isti na 31/12/08. iznosi 11,2%.**

Stopa rasta/pada depozita i udio Banke na tržištu

Finansijska tržišta

U uslovima značajnog odliva domaćih depozita, prvenstveno usljed panike među građanima, Banka je, zahvaljujući podršci matične banke, blagovremeno izvršavala sve dospjele obaveze i, u vrijeme opšte nelikvidnosti, potvrdila imidž stabilne i sigurne banke.

Pozitivni efekti ovakvog poslovanja Banke očekuju se u 2009. godini, prije svega povećanjem mreže klijenata, platnog prometa i depozitne baze.

Uticaj globalne finansijske krize, koji je počeo da se reflektuje na crnogorsko finansijsko tržište krajem septembra mjeseca, nastavio se intenzivnije u oktobru mjesecu, a posljedice nastale krize najviše su se odrazile na povlačenje depozita nebankarskog sektora, posebno depozita građana.

U cilju zaštite bankarskog sektora i stabilizacije finansijskog tržišta Crne Gore, u oktobru je donijet Zakon o mjerama za zaštitu bankarskog sistema.

Osnovne mjere donijete od Vlade RCG za očuvanje likvidnosti i solventnosti banaka u CG su:

- Garantovanje depozita fizičkih i pravnih lica do punog iznosa
- Izdavanje garancija za međubankarske pozajmice
- Prijevremeno izmirivanje obaveza Države prema bankama i kreditna podrška (krediti do 1 god., k.s. jednaka referentnoj k.s. Evropske Centralne banke)
- Dokapitalizacija banaka
- Korišćenje 50% sredstava obavezne rezerve na period do sedam dana (k.s. 5% p.a.)
- Pozajmice Centralne banke Crne Gore (do 30 dana, najviše do 50% vrijednosti kapitala)

NLB Montenegro banka u 2008. godini, u cilju očuvanja likvidnosti, nije koristila nijednu od navedenih mjera Vlade RCG, već se u značajnoj mjeri oslanjala na finansijsku pomoć svoje matične Banke – Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana. Time je Banka pad depozita nebankarskog sektora nadomještavala povlačenjem novih MM linija, održavala kako operativnu, tako i strukturnu likvidnost, blagovremeno izvršavala sve dospjele obaveze i, u vrijeme opšte nelikvidnosti privrede, potvrdila imidž stabilne i sigurne banke.

NLB Montenegrobanka je među prvim bankama u Crnoj Gori prepoznala važnost koncepta **kastodi poslovanja** i, nakon dobijanja dozvole od Komisije za hartije od vrijednosti, odvažno se upustila u ovaj novi bankarski izazov. Usluge ove vrste NLB Montenegro kastodi banka uspješno nudi već godinu dana, kako na crnogorskom, tako i na ino tržištu.

Klijentima su na raspolaganju sljedeće usluge: čuvanje hartije od vrijednosti na različitim tržištima, pravljenje potrebnih aranžmana za saldiranje transakcija na osnovu klijentovih instrukcija, briga o ostvarivanju prava iz hartija od vrijednosti, izvještavanje klijenata o stanju i promjenama na računu hartija od vrijednosti.

Uključivanjem NLB Montenegrobanke kao kastodi banke u globalni servis NLB, klijenti koji posluju preko naše Banke su u posebnoj prednosti. Klijentima u Crnoj Gori, u skladu sa domaćom regulativom, omogućeno je investiranje u inostrane hartije od vrijednosti, kao i da, pod najpovoljnijim uslovima, dobiju brz pristup međunarodnim tržištima i kompletne kastodi usluge za svoje portfelje u inostranstvu. S druge strane, stranim investitorima omogućena je potpuna podrška i praćenje na lokalnom nivou, za sva njihova ulaganja u domaće hartije od vrednosti.

U toku 2008. godine realizovan je veliki broj transakcija na domaćem i inostranom tržištu, čime je NLB Montenegrobanka potvrdila svoj značaj i poslovnu orijentaciju da postane vodeća banka u zemlji u obavljanju poslova sa hartijama od vrednosti.

Uprkos trenutnoj situaciji na tržištu kapitala, NLB Montenegro kastodi banka će i dalje nastaviti odgovorno da razvija ovaj oblik poslovanja.

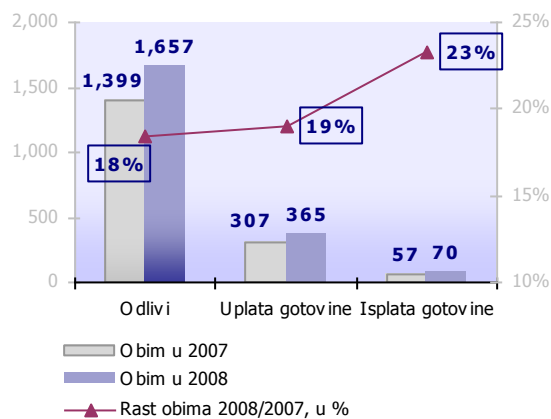
Platni promet

Platni promet Banke je u 2008 godini ostvario značajan rast u ostvarenom obimu poslovne aktivnosti, uprkos brojnim negativnim tržišnim uticajima. Efikasnost i stabilnost su glavne karakteristike sistema platnog prometa Banke.

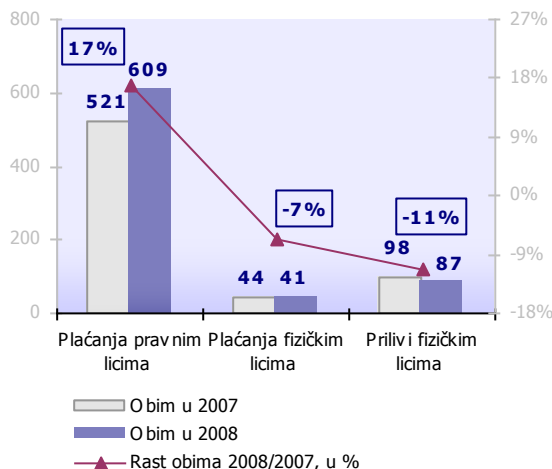
U **nacionalnom platnom prometu** ostvaren je ukupan obim prometa od 1.657 miliona EUR (porast obima u odnosu na 2007 za 18%); uplate gotovine klijenata su iznosile 365 miliona EUR, a isplata gotovine 70 miliona EUR. Navedeni rezultat je ostvaren uz maksimalno poštovanje svih profesionalnih standarda u platnom prometu, bez bilo kakvog zadržavanja naloga i uz maksimalnu efikasnost.

Važno je istaći da je platni sistem Banke, u uslovima opšte nelikvidnosti karakteristične od oktobra 2008 godine, bio jedan od rijetkih koji je sve naloge izvršavao bez bilo kakvog zadržavanja ili kašnjenja. Ostvarena efikasnost i profesionalno ponašanje u izvršavanju svih vrsta naloga u platnom prometu, predstavljaju osnovne karakteristike funkcionisanja sistema platnog prometa Banke.

Domaći platni promet, u mil EUR

Ino platni promet, u mil EUR

Ino platni promet je ostvario ukupan obim transakcija u iznosu od 737 miliona EUR, od čega su plaćanja pravnih lica 609 miliona EUR, plaćanja fizičkih lica 41 miliona EUR, a prilivi fizičkih lica 87 miliona EUR.

Kao i kod domaćeg platnog prometa, efikasnost i profesionalnost su glavne karakteristike funkcionisanja i u segmentu ino platnog prometa.

Dokumentarno poslovanje, tj. garancije i akreditivi predstavljaju segment posla koji je u 2008. doživio takođe ekspanziju. Banka je izdala 1.326 garancije, ukupne vrijednosti oko 75 miliona EUR. Otvorena su i 32 akreditiva, ukupne vrijednosti 1,2 miliona EUR. Pored eurskih iznosa, u 2008 godini odobren je 21 garancijsko-akreditivni aranžman, u iznosu od 7 mil USD.

Visok rejting Banke majke, uz stabilan rad i profesionalni pristup, glavni su uzroci rasta i u segmentu dokumentarnog poslovanja.

Ostali segmenti

Upravljanje rizicima	39
Informaciona tehnologija	42
Interna revizija	43
Upravljanje ljudskim resursima	44
Organizaciona šema	45
Poslovna mreža	46

Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima u NLB Montenegrobanki obezbjeđeno je organizacionom samostalnošću ovoga područja, čime je stvorena pretpostavka za adekvatno mjerenje, praćenje i upravljanje rizicima, a samim tim i ostvarivanje projektovanih poslovno – finansijskih ciljeva, kao i optimalnu upotrebu kapitala banke.

Proces upravljanja rizicima u NLB Montenegrobanki regulisan je prije svega Zakonom o bankama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore. Pored toga, proces upravljanja rizicima regulisan je i internim aktima koji opredjeljuju cilj upravljanja, metodologije i način praćanje po pojedinim vrstama rizika. Navedene interne akte usvaja Odbor direktora banke. Program razvoja i minimalni standardi na području upravljanja rizicima u Grupi NLB definišu standarde ovog područja za sve banke članice NLB Grupe.

Najznačajnija izloženost, u skladu sa orijentacijom Banke na klasične bankarske poslove, jeste prije svega izloženost kreditnom riziku. Pored toga Banka se aktivno bavi upravljanjem tržišnih rizika, rizika likvidnosti, operativnog rizika, rizika zemlje i drugih nekreditnih rizika.

Upravljanje kreditnim rizikom

U NLB Montenegrobanki kreditnim rizikom upravlja se kako na nivou pojedinog kreditnog plasmana, tako i na nivou cjelokupnog portfelja.

U tom smislu, od suštinskog značaja jeste sprovođenje dobrih praksi, internih procedura i politika, kao i eksternih propisa vezanih za efikasno mjerenje, praćenje i upravljanje kreditnim rizikom.

Prije donošenja odluke o odobravanju pojedinog plasmana, koji bi Banku izložio kreditnom riziku, svakom klijentu utvrđuje se bonitet i gornja granica zaduživanja.

Bonitet klijenta bazira se na analizi njegove finansijske pozicije, poslovnih performansi, dosadašnjoj saradnji sa Bankom, i sposobnosti da u budućem poslovanju generiše dovoljno novčanih tokova koji bi omogućili izmirivanje obaveza prema Banci.

Gornja granica zaduženja klijenta određuje se, prije svega, na bazi kreditne sposobnosti, ocjene studije izvodljivosti investicije i ostalih elemenata koji su vezani za sposobnost klijenta da izađe u susret obavezama po osnovu kreditne izloženosti prema Banci i određuje se posebno za kratkoročne, a posebno za dugoročne plasmane.

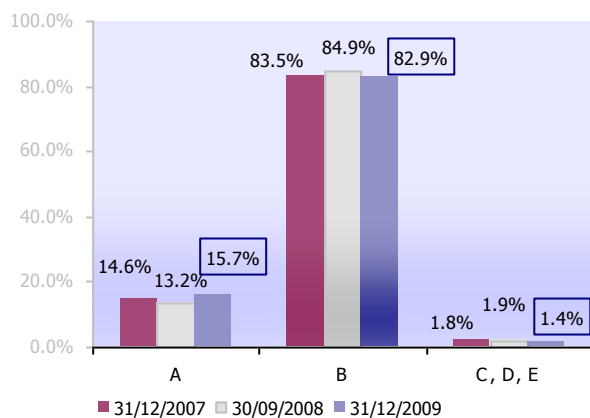
Kao dodatna mjera adekvatnosti upravljanja kreditnim rizikom sprovodi se praksa, definisana Protokolom o saradnji između NLB Montenegrobanke a.d i NLB d.d., po kojoj je za svaki plasman iznad 10% sopstvenih sredstava, potrebno dobiti saglasnost članova Odbora direktora, na osnovu predloga pripremljenog od strane stručnih službi banke i mišljenja Sektora upravljanja rizicima NLB d.d.

Osim po osnovu pojedinačnog plasmana, kreditni rizik se prati i na nivou ukupnog portfelja. U tom smislu prati se struktura i kretanje portfelja po različitim osnovama, kao što su struktura po vrstama kredita, bonitetnim grupama, tipovima proizvoda, djelatnosti, visini plasmana. Posebno pažnja se obraća na prelazne matrice, praćenje kašaranja i nekvalitetne aktive i praćenje velikih dužnika, odnosno svih klijenata i grupe povezanih klijenata prema kojima je ukupna izloženost veća od 10% rizičnog kapitala.

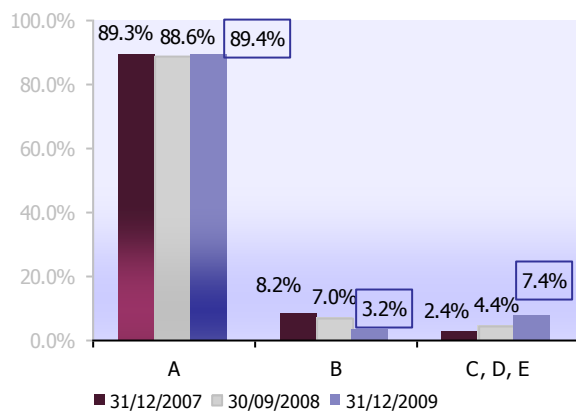
Banka pored izračunavanja i izdvajanja rezervi u skladu sa lokalnim standardima, takođe izračunava rezerve u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Rezerve se izračunavaju u odnosu na rizik pojedinog plasmana, pri čemu se u obzir uzima i kvalitet, vrijednost i utrživost kolaterala.

Globalna finansijska kriza u 2008. godini na crnogorsku privredu i bankarski sektor imala je indirektan uticaj kroz nemogućnost bankarskog sektora da pod povoljnim uslovima i u potrebnom iznosu dobije neophodna sredstva za finansiranje privrede, što je najvećim dijelom uticalo na smanjenje stepena likvidnosti preduzeća. Takođe, do izražaja su došle određene strukturne neusklađenosti, tako da je u ovom periodu posebna pažnja posvećena djelatnostima kod kojih se očekuju najveće teškoće u poslovanju, kao što su građevinarstvo i turizam.

Struktura po bonitetima (pravna lica)

Struktura po bonitetima (fizička lica)

Upravljanje tržišnim rizicima

Izloženost tržišnim rizicima u 2008. bila je relativno niska. Upravljanje tržišnim rizicima najvećim dijelom odnosi se na upravljanje rizikom kamatne stope i valutnim rizikom.

S obzirom na ne tako značajan obim poslovanja u stranoj valuti, izloženost valutnom riziku je na veoma niskom nivou. Svakako, izloženost valutnom riziku prati se i upravlja na dnevnom nivou (dnevno izvještavanje i zatvaranje pozicija), putem održavanja valutnih pozicija u okviru interno propisanih limita. Takođe, na dnevnom nivou, vrši se izračunavanje VaR portfelja stranih valuta.

Utvrđivanje izloženosti riziku kamatne stope vrši se na osnovu Gap analize za različite vremenske periode kao i primjenom Basis Point Value metodologije. Na taj način mjeri se uticaj promjene tržišnih kamatnih stopa, na kretanje visine neto kamatne marže. Upravljanje rizikom kamatne stope vrši se zatvaranjem pozicija unutar interno propisanih limita, kao i primjenom izvedenih finansijskih instrumenata u svrhu hedging-a pozicija. Takođe, mjeri se i uticaj promjena tržišnih kamatnih stopa na vrijednost kapitala banke.

Upravljanje cjenovnim rizikom odnosi se na upravljanje izloženosti dužničkim hartijama od vrijednosti. Banka je u skladu sa Politikom i Strategijom investiranja u dužničke hartije od vrijednosti bankarske knjige investirala u Njemačke državne obveznice u svrhu formiranja sekundarnih rezervi likvidnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Upravljanje likvidnošću, kako operativnom tako i strukturnom, u NLB Montenegrobanki regulisana je Politikom i Strategijom upravljanja likvidnošću, Planom upravljanja likvidnošću u nepredviđenim situacijama i Uputstvima i Procedurama za upravljanje likvidnošću. Sve navedene dokumente na predlog Odbora za upravljanje bilansnim odnosima, usvojeni su od strane Odbora direktora.

Politikom upravljanja likvidnošću definiše se rizik likvidnosti, određuju načini i postupci za adekvatno upravljanje i mjerenje rizika likvidnosti, definišu odgovornosti i nadležnosti organa Banke u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti, utvrđuje način provjeravanja trenutnog stanja likvidnosti i budućih novčanih tokova, kao i preduzimanje mjera za ostvarivanje ciljeva optimalne likvidnosti banke.

Plan za upravljanje likvidnošću u nepredviđenim situacijama definiše smjernice i postavlja plan aktivnosti koje imaju za cilj prepoznavanje problema i iznalaženje najboljih rješenja u uslovima nastanka nepredviđenih okolnosti, odnosno održavanje likvidnosti koja garantuje nesmetano obavljanje poslova i zaštitu interesa deponenata, kreditora i akcionara banke.

Upravljanje operativnim rizikom

U 2008. godini izvršeno je dalje usavršavanje procesa izvještavanja o nastalim štetnim događajima po osnovu operativnog rizika. Takođe, na većini definisanih procesa izvršena je identifikacije, ocjenjivanje i dat predlog mjera za savladavanje potencijalnih štetnih događaja koji mogu nastati na pojedinom procesu.

Informaciona tehnologija

Tokom 2008. u oblasti informacione tehnologije uspješno je realizovano niz infrastrukturnih i aplikativno-tehnoloških projekata u cilju obezbjeđenja adekvatne IT podrške poslovnim procesima i razvojnim inicijativama.

Uspješno je realizovan projekat „Obezbjedenje rezervnih linkova prema poslovnoj mreži“, u okviru kojeg je kompletna poslovna mreža (filijale) pokrivena alternativnom transportnom mrežom (WiMax, 3G) za prenos saobraćaja do centrale u slučaju nedostupnosti primarne transportne mreže (MPLS, T-Com). Projekat je izveden u saradnji sa operaterom fiksne/mobilne telefonije – M:Tel u roku od šest mjeseci. Čitav projekat je rađen u skladu sa principa projektnog upravljanja. Sa ovim projektom je obezbijeđena redundatnost linkova prema poslovnoj mreži i istovremeno redundatnost provajdera telekomunikacione usluge.

U nastavku projekta „Konsolidacije data centra“ iz 2007 godine uspješno je realizovan projekat „Uspostavljanja Disaster Recovery lokacije“ u okviru kojeg je na lokaciji filijale Nikšić postavljena rezervna IT infrastruktura za podršku poslovnim i IT servisima. Kompletna IT infrastruktura je postavljena u skladu sa projektnim planovima i predviđenim rokovima (31.08.2008). Po opremanju lokacije izrađen je nacrt Plana za aktiviranje rezervne lokacije (DRP). U cilju obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja po standardima na nivou grupacije, uspješno je izvršeno je testiranje aktivacije rezervne infrastrukture za poslove platnog prometa sa inostranstvom – SWIFT.

U cilju poboljšanja procesa upravljanja IT infrastrukturom izvršena je implementacija nekoliko specijalizovanih software-skih alata za monitoring ključne IT infrastrukture i servisa. Za ovim rješenjima omogućeno je periodično praćenje performansi i dostupnosti sistema, analiza potencijalnih „uskih“ grla i projektovanje unaprijeđenja IT infrastrukture sa aspekta upravljanja kapacitetima. Istovremeno kao pilot projekat je pokrenuta inicijativa za implementacijom specijalizovanog software-skog rješenja za tzv. IT Asset Management – tj upravljanje svim IT sredstvima (hardware, software) u sistemu Banke. Navedene aktivnosti su preduzete u cilju ispunjenja strateških planova definisanih u IT strategiji 2007-2010, tačnije u sklopu implementacije ITIL-a kao framework-a za upravljanje IT-jem.

U segmentu aplikativnih rješenja, „core banking“ (PUB2000) je značajno unaprijeđen posebno u dijelu internog i eksternog izvještavanja sa fokusom na potpunu automatizaciju izvještaja koji se dostavljaju NLB-u (finansijski izvještaji za Cognos i izvještaji za Sektor upravljanja operativnim rizicima), Upravi za SPN i Centralnoj Banci Crne Gore. U saradnji sa ostalim poslovnim sektorima realizovano je više poslovnih projekata – Usklađivanje postojeće tehnološke i izvještajne funkcije u skladu sa zakonskom regulativom, implementacija tarifiranja on-group ATM/POS transakcije, univerzalni SMS kanal za korisnike platnih kartica (obavještenje o potrošnji po kreditnim/debitnim karticama putem SMS-a, dospjela potraživanja, informativni poidaci), proširenje poslovne mreže (filijale), proširenje ATM/POS mreže sa novim komunikacionim tehnologijama (GPRS,3G).

Interna revizija

Tokom 2008.godine rad Interne revizije se odvijao u skladu sa *Planom Interne revizije za 2008.godinu* i *Rebalansom Plana Interne revizije za 2008.godinu*.

Shodno tome, obavljene su sljedeće aktivnosti Interne revizije: planirani revizijski pregledi; vanredni revizijski pregled; izrada planova, izvještaja i informacija; praćenje realizacije preporuka na mjesečnom nivou; saradnja i dostavljanje informacija za potrebe Centra unutrašnje revizije NLB; zajednička revizija Centra unutrašnje revizije NLB i Interne revizije NLB Montenegrobanke; saradnja i dostavljanje informacija za potrebe Centralne banke Crne Gore; koordinacija aktivnosti prilikom ciljne kontrole Centralne banke Crne Gore i Banke Slovenije; saradnja sa spoljnim revizorom - PricewaterhouseCoopers prilikom revizije finansijskih izvještaja NLB Montenegrobanke na dan 31.12.2007.godine i predrevizije finansijskih izvještaja za 2008.godinu; izmjene i dopune revizijske metodologije; usavršavanje - obuka radnika Sektora interne revizije; saradnja sa Komitetom za nadzor i organizacija i priprema materijala za sjednice Komiteta za nadzor; tekuće aktivnosti koje nijesu povezane sa revizijom (administracija, kadrovski poslovi, sastanci).

Interna revizija je ostvarila planirane aktivnosti, kako u dijelu redovnih revizijskih pregleda (izvršeno je 12 redovnih i jedan vanredni revizijski pregled), tako i u dijelu aktivnosti povezanih sa revizijom.

Predmet revizije su bile sljedeće oblasti: kartično poslovanje, informacioni sistem Banke, upravljanje kreditnim rizikom, upravljanje rizikom likvidnosti, upravljanje tržišnim rizicima, upravljanje rizikom zemlje, upravljanje operativnim rizikom i minusi po tekućim računima gradjana.

Interna revizija je izvršila nenajavljene revizijske preglede 3 filijale i 2 šaltera Banke. Prilikom revidovanja poslovne mreže, Interna revizija je posebnu pažnju usmjerila na provjeru adekvatnosti ugrađenog sistema internih kontrola, kontrolu usaglašenosti poslovanja sa zakonskom regulativom i internim propisima u oblastima blagajničkog i trezorskog poslovanja, platnog prometa, sprječavanja pranja novca i upravljanja kreditnim i operativnim rizikom.

Interna revizija je redovno pratila realizaciju preporuka iz obavljenih pregleda Interne revizije, Centralne banke Crne Gore i Banke Slovenije, spoljnog revizora, VISA, kao i stručnih saradnika za pojedine oblasti poslovanja iz NLB d.d. (sprječavanje pranja novca). U 2008.godini Interna revizija je o statusu preporuka mjesečno izvještavala Komitet za nadzor. Sve izvještaje o realizaciji preporuka Interna revizija je dostavljala na upoznavanje Centru unutrašnje revizije.

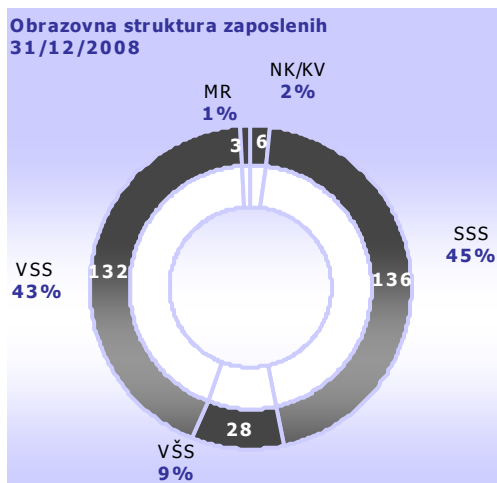
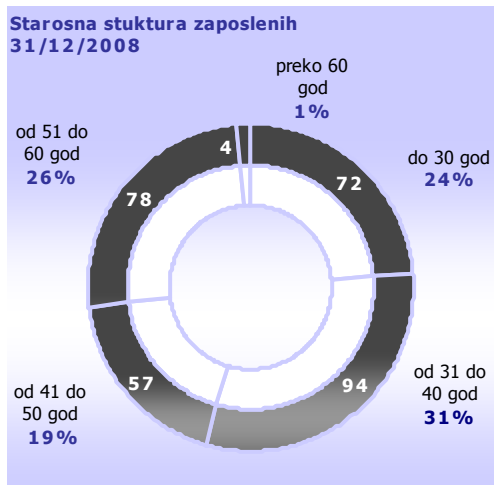
Interna revizija je tokom 2008.godine o svojim aktivnostima redovno izvještavala Komitet za nadzor i Upravni odbor, odnosno Odbor direktora.

Komitet za nadzor (koji je transformisan u Odbor za reviziju) i Odbor direktora ocjenjuju da je rad Interne revizije dobar.

Upravljanje ljudskim resursima

Osnovni podaci o zaposlenim na dan 31.12.2008.:

- ukupan broj zaposlenih: 305,
- 66% zaposlenih su žene,
- prosječna starost zaposlenih: 38 godine,
- prosječni radni staž zaposlenih: 14 godina,
- 53% zaposlenih ima veći stepen obrazovanja od SSS.

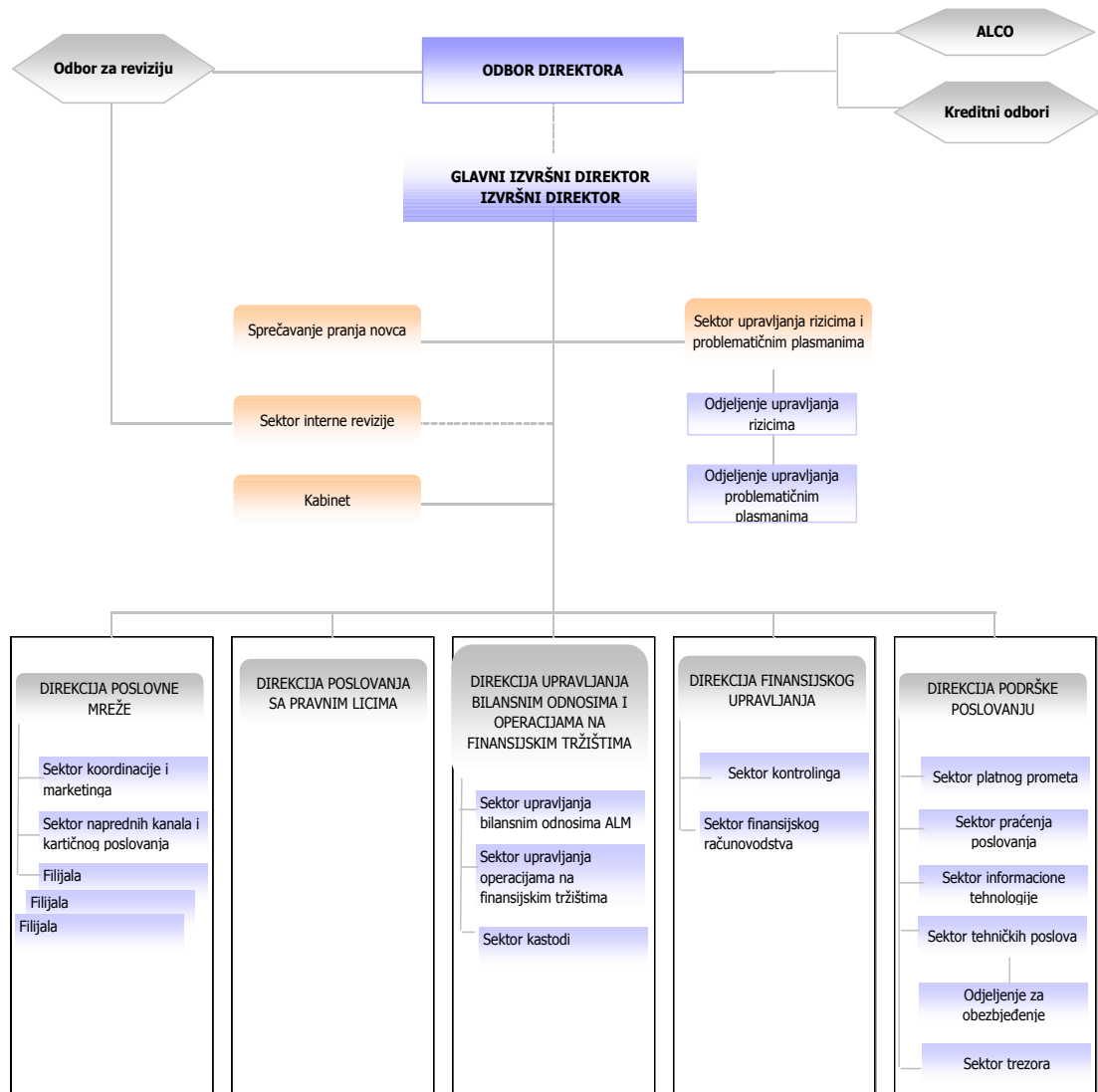
U toku 2008 godine započeta je obuka zaposlenih iz oblasti bezbjednosti informacija u skladu sa standardima NLB, obuka zaštite na radu u skladu sa zakonskim obavezama, kao i redovna obuka zaposlenih u vezi sa sprečavanjem pranja novca.

Takodje je za organizovan in-house kurs poslovnog engleskog jezika za radnike kojima je ovo znanje neophodno za svakodnevni rad.

Nastavljena je i redovna obuka zaposlenih u okviru Grupe NLB, kao i u ostalim institucijama izvan nje.

U skladu sa novim zakonskim propisima, u toku je priprema nove organizacije i sistematizacije radnih mjesta NLB Montenegrobanka ad Podgorica.

Organizaciona šema

Poslovna mreža

Podgorica

Upravna zgrada
Bulevar Stanka Dragojevića 46
tel: 020/ 402 000

Bulevar Ivana Crnojevića 171
tel: 020/ 402 024; 402 204; 402 199
fax: 020/ 402 194; 402 200

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 53
tel: 020/ 242 811; 245 319
fax: 020/ 245 968

Ulica Vučedolska 16
tel: 020/ 665 460; 665 276
fax: 020/ 665 462

Stari Aerodrom 2a - IV
tel: 020/ 656 541; 656 545
fax: 020/ 656 547

Tuzi bb
tel: 020/ 875 028; 875 023
fax: 020/ 875 053

Bar

Ulica Maršala Tita 24
tel: 030/ 315 813; 312 223
fax: 030/ 314 910

Berane

Ulica Miloša Mališića bb
tel: 051/ 234 530; 236 601
fax: 051/ 236 010

Bijelo Polje

Ulica Slobode 6
tel: 050/ 432 096; 432 324
fax: 050/ 432 090

Mojkovac

Trg Ljubomira Bakoča bb
tel: 050/ 473 103
fax: 050/ 473 103

Pljevlja

Ulica Tršova br. 6
tel: 052/ 322 918
fax: 052/ 322 718

Cetinje

Balšića pazar bb
tel: 041/ 230 215; 231 037
fax: 041/ 231 375

Budva

Ulica Mediteranska 19
tel: 033/ 451 424; 451 341
fax: 033/ 452 379

Šalter hotel Splendid

Bečići
tel: 033/ 471 454; 471 601;
fax: 033/ 471 455

Rožaje

Ulica Maršala Tita 45/a
tel: 051/ 271 139
fax: 051/ 271 691

Kotor

Ul. Stari grad 365, Trg od oružja
tel: 032/ 323 945
fax: 032/ 323 946

Tivat

Ulica Palih boraca 10
tel: 032/ 670 341
fax: 032/ 670 340

Herceg Novi

Trg Nikole Đurkovića bb,
tel: 031/ 324 688; 323 523
fax: 031/ 323 523

Ulcinj

Ulica 26. novembra bb
tel: 030/ 421 937; 421 936
fax: 030/ 422 531

Nikšić

Ulica Novaka Ramova 17
tel: 040/ 215 357; 213 191
fax: 040/ 215 357; 213 192

Izvještaj nezavisnog revizora u skraćenom obliku

Izvještaj revizora	49
Bilans uspjeha	51
Bilans stanja	52
Izvještaj o promjenama na kapitalu	53
Izvještaj o novčanim tokovima	54
Ostalo	55

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA

Izveštaj u skraćenom obliku

(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

IZVJEŠTAJ U SKRAĆENOM OBLIKU SASTOJI SE OD IZVJEŠTAJA REVIZORA AKCIONARIMA NLB MONTENEGROBANKE, A.D. PODGORICA, BILANSA USPJEHA, BILANSA STANJA, IZVJEŠTAJA O PROMJENAMA NA KAPITALU I IZVJEŠTAJA O NOVČANIM TOKOVIMA, KOJI SU PRIKAZANI NA STRANAMA OD 97 DO 102.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Upravnom odboru i Akcionarima NLB Montenegrobanke a.d., Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica (u daljem tekstu "Banka") koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine i bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore. Ova odgovornost uključuje osmišljavanje, uspostavljanje i funkcionisanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje, nastalo usled pronevere ili greške; izbor i primenu adekvatnih računovodstvenih politika i sačinjavanje računovodstvenih procena prihvatljivih u datim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima. Reviziju finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtevaju da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumeva primenu postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izveštajima, nastalog usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor ceni interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja Banke u cilju izbora adekvatnih revizijskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšteg prikaza finansijskih izveštaja.

Verujemo da su revizorski dokazi koji smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijsko stanje NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Crne Gore, propisima Centralne banke Crne Gore i obelodanjivanjima u Napomeni 2 uz finansijske izveštaje.

PricewaterhouseCoopers
PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica

Podgorica, 1. april 2009. godine

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2008.
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

Bilans uspjeha

	Napomena	2008	2007
Prihodi od kamata	2.4.3	33,780	21,703
Rashodi kamata	2.4.3	(18,391)	(9,915)
Neto prihodi od kamata		15,389	11,788
Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima	2.9, 2.16.4	(7,381)	(4,238)
Neto prihodi		8,008	7,550
Prihodi od naknada	2.4.5	8,550	7,415
Rashodi naknada	2.4.5	(2,276)	(1,566)
Neto prihodi od naknada		6,274	5,849
Neto prihodi od kamata i naknada		14,282	13,399
Operativni prihodi	6	562	1,242
Opšti troškovi	7	(12,297)	(10,901)
Neto prihodi pre poreza		2,547	3,740
Porezi i doprinosi iz dobitka	2.17.8	(257)	(336)
Neto dobitak		2,290	3,404
Zarada po akciji	2.21	0.002	0.003

Napomene na stranama 6 do 59 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

31. mart 2009. godine

Potpisano u ime Banke:

Svetlana Ivanović
Direktor Direkcije finansijskog upravljanja

Ortomer Mesarić
Glavni izvršni direktor

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2008.
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)
Bilans stanja

		Na dan	
		31. decembra	
	Napomena	2008	2007
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	2.6, 9	75,317	75,733
Kredit i poslovi lizinga	2.8, 10	382,527	322,040
Minus: Rezerve za kreditne gubitke	2.9, 17	(13,327)	(8,483)
Neto krediti	10	369,200	313,557
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.11, 11	2,535	498
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	2.13, 12	6,282	4,918
Stечena aktiva	2.15, 14	283	246
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	2.10, 15	246	135
	2.12,		
Ostala aktiva	2.14, 13, 16	15,132	7,433
Minus: Rezerva za potencijalne gubitke na ostalu aktivu	2.9, 17	(450)	(241)
Ukupna aktiva		468,545	402,279
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti	18	322,421	276,013
	2.18		
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	2.19, 19	94,159	79,152
Obaveze prema vladi	19	1,516	475
Ostale obaveze	2.12, 20	12,696	20,517
Rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima	2.9		
	2.16, 17	1,960	1,684
Subordinirani dugovi	21	5,000	-
Ukupne obaveze		437,752	377,841
Kapital			
Akcijski kapital	2.20, 22	8,194	6,818
Emisiona premija	22	3,476	42
Rezerve	22	6,808	5,670
Neraspoređena dobit	22	12,315	11,908
Ukupan kapital		30,793	24,438
Ukupna pasiva		468,545	402,279
Vanbilansne pozicije	2.22, 23	2,043,574	188,934

Napomene na stranim 6 do 59 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

31. mart 2009. godine

 Svetlana Ivanović
 Direktor Direkcije finansijskog upravljanja

Potpisano u ime Banke:

 Črtomir Mesarić
 Glavni izvršni direktor

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Izveštaj u skraćenom obliku
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)
Izveštaj o promjenama na kapitalu

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Rezerve kapitala	Neraspore- djena dobit	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2007.	6,818	42	5,670	8,504	21,034
Rezultat tekućeg perioda	-	-	-	3,404	3,404
Stanje na dan 31.12.2007.	6,818	42	5,670	11,908	24,438
Emisija akcija	1,376	3,434	-	-	4,810
Prenos u opšte rezerve	-	-	1,112	(1,112)	-
Isplata dividende	-	-	-	(771)	(771)
Efekti promjene fer vrijednosti AFS	-	-	26	-	26
Rezultat tekućeg perioda	-	-	-	2,290	2,290
Stanje na dan 31.12.2008.	8,194	3,476	6,808	12,315	30,793

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Izveštaj u skraćenom obliku
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)
Izveštaj o novčanim tokovima

	2008	2007
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata i naknada	41,838	30,006
Odlivi po osnovu plaćenih kamata i provizija	(21,078)	(10,171)
Odlivi po osnovu zarada i troškova	(11,245)	(9,448)
Prilivi od ostalih prihoda	966	421
Dobitak iz poslovanja prije promjena na poslovnim sredstvima	10,481	10,808
<i>(Povećanje) smanjenje na poslovnim sredstvima</i>		
Neto povećanje potraživanja po kreditima	(66,907)	(158,643)
Kratkoročna sredstva	364	5,601
<i>Povećanje (smanjenje) poslovnih obaveza</i>		
Neto povećanje obaveza po depozitima	46,408	107,360
Neto (povećanje) smanjenje u ostalim obavezama	(4,487)	11,550
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti prije poreza na dobit	(24,622)	(34,132)
Odliv gotovine po osnovu poreza na dobit	(531)	(157)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	(25,153)	(34,289)
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Otuđenje osnovnih sredstava	14	1,156
Kupovina hartija od vrijednosti kojima se ne trguje	(2,030)	(149)
Ulaganje u vlasnicke HOV kojima se ne trguje	-	(128)
Kupovina postrojenja i opreme	(2,767)	(1,788)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(4,783)	(909)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Priliv/odliv po osnovu dugoročnog kredita	16,024	42,270
Priliv po osnovu subordiniranog duga	5,000	-
Neto povećanje emitovanih dužnickih HOV	-	6,932
Plaćene dividende	(771)	-
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	20,253	49,202
Neto priliv (odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	798	24,812
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	75,733	50,911
Ucinci od promjene kursa razmjene	(1,214)	10
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	75,317	75,733

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA

Izveštaj u skraćenom obliku

(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

PODACI O SASTAVU UPRAVNOG ODBORA - ODBORA DIREKTORA, TIJELIMA ODBORA DIREKTORA, RUKOVODSTVU BANKE, GLAVNOM REVIZORU BANKE I EKSTERNOM REVIZORU BANKE

Članovi Upravnog odbora - Odbora direktora

Mr Matej Narat, predsjednik (član uprave NLB d.d.)
Mr Andrej Hazabent, zamjenik predsjednika (pomoćnik uprave NLB d.d.)
Milan Marinič, član (direktor Centra za upravljanje NLB Skupine i pomoćnik uprave NLB d.d.)
Anton Ribnikar, član (direktor Instituta za zaštitu prava i zakonitosti u NLB d.d.)
Elena Urumovska, član (predstavnik EBRD)
Dejan Bajić, član (Delta Generali osiguranje ad Podgorica)
Črtomir Mesarič, član (generalni direktor NLB Montenegrobanke ad)

Do 25.09.2008. godine Upravni odbor, a od 25.09.2008. godine Odbor direktora u istom sastavu.

Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom do 09.12.2008. godine

Andrej Hazabent, predsjednik, (pomoćnik uprave NLB d.d.)
Elena Urumovska, član, (predstavnik EBRD)
Črtomir Mesarič, član, (generalni direktor NLB Montenegrobanke ad)

ALCO od 09.12.2008. godine

Črtomir Mesarič, predsjednik, glavni izvršni direktor Montenegrobanke
Andrej Hazabent, zamjenik predsjednika, pomoćnik uprave NLB d.d.
Darko Radunović, član, izvršni direktor
Nataša Veselinović, član, direktor poslovnog sektora upravljanja bilansima NLB
Dino Redžepagić, član, Direkcija prodaje
Lana Đurasović, član, Sektor kontrolinga
Daniela Golubović, član, Sektor upravljanja rizicima i problematičnim plasmanima
Irena Radović, član, Direkcija upravljanja bilansnim odnosima

Komiteta za nadzor do 09.12.2008. godine

Milan Marinič, predsjednik, (direktor Centra za upravljanje NLB Skupine i pomoćnik uprave NLB)
Anton Ribnikar, član, (direktor Instituta za zaštitu prava i zakonitosti u NLB d.d.)
Dejan Bajić, član, (Delta Generali osiguranje ad Podgorica)

Odbor za reviziju od 09.12.2008. godine

Anton Ribnikar, predsjednik, direktor Instituta za zaštitu prava i zakonitosti u NLB d.d.
Irena Kosić, član, Sektor finansijskog računovodstva NLB d.d.
Milan Lakićević, član, nastavnik na Ekonomskom fakultetu Podgorica

Rukovodstvo Banke:

Na dan 31. decembra 2008. godine Črtomir Mesarič je Glavni izvršni direktor, a do 25.09.2008. godine Generalni direktor.

Na dan 31. decembra 2008. godine Darko Radunović je Izvršni direktor, a do 09.12.2008. godine Pomoćnik generalnog direktora.

Na dan 31. decembra 2008. godine Glavni revizor je Svetlana Radonjić.

Eksterni revizor je revizorska kuća PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica.

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA**Izveštaj u skraćenom obliku***(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)*

POKAZATELJI POSLOVANJA BANKE NA DAN 31. DECEMBRA 2008. GODINE

Pokazatelji poslovanja Banke na dan 31. decembra 2008. godine su bili sljedeći:

Pokazatelj	Ostvareni pokazatelji poslovanja
Kapital prve klase	EUR 28,477 hiljada
Rizični kapital	EUR 38,593 hiljada
Koeficijent solventnosti	13.08%
Pokazatelj ulaganja u osnovna sredstva	24.31%
Povraćaj na prosječnu aktivu	0.51%
Povraćaj na prosječni kapital	7.82%

NLB Montenegrobanka ad Podgorica, Stanka Dragojevića 46., Podgorica, Crna Gora
T: +382 81 402 000; Fax: +382 81 402 212; E-pošta: info@montenegro-banka.com
Internet: www.montenegrobanka.com; SWIFT: MNBAMEPG